

Laisvoji Lietuva

Free Lithuania
2618 West 71-st Street
Chicago, Illinois 60629
Tel. (312) 476-3371 or (708) 839-5531
Second Class Postage Paid
At Chicago, Illinois
Single Copy 0.75 ct.
Atskiro nr. kaina 0.75 ct.

**KAS GYVENA SAVO TAUTAI -
GYVENA VISAI ŽMONIJAI!**
Prof. A. Voldemaras

EINA 44-tus METUS

1990 RUGSĖJIS - SEPTEMBER 27

Nr. 19 (1591)

RUDUO RUSŲ IMPERIJOJE

Dr. JONAS KUNCA

Ruduo Europos šiaurėje yra liūdno-
kas metų laikas. Ne linksmesnė yra
ir padėtis S. Sąjungoje. Po pat derliaus
nuėmimo Maskvoje trūksta duonos.
Ryžkovo-Gorbačiovo perestroikinė-
kai leido supūti gerai dačiai, gal treč-
daliui, grūdų derliaus, nors turėjo ge-
rai žinoti, kad ateis rugiapiūtė ir jai
reikės paruoštų mašinų ir sandėlių
grūdams. Tokio valdžios apsilaidimo,
niekas, nei pats Gorbačiovas, negali
pateisinti. Kas gali laukti pozityvių re-
formų iš tokios skandalingos krašto
vadovybės, kuri nesugeba nuimti gero
grūdų derliaus?

Kai žmonės stovį eilėse, laukdami
rūkalų ir duonos, nepasitenkinimas pa-
dėti gali virsti bendru pasipriešini-
mu. Tai, matyt, žino Gorbačiovas. Rug-
piūčio 29 dieną jis kalbėjo 5 val. su
Jelcinu ir lyg tai sutiko, kad reikia
tučtuojau įgyvendinti žymius pakeiti-
mus. Po poros dienų vėl apsigalvojęs
pareiškė, kad reikia truputį dar palau-
kti, kol bus atstatyta ekonomijos lygs-
vara. Tikrumoje Kremliaus vadas ne-
žino ką bedaryti. Ar dėl susirūpinimo
ar dėl smegenų neveikimo jau kelin-
tas kartas, kai jis nustoja kalbėjęs te-
levizijoje, ieškodamas ką sakyti. Tie ty-
los intervalai darosi vis ilgesni. Pas-
kutinis užtruko net 10 sekundžių. Tai
ženklas smegenų degeneracijos, ku-
riai medicina neturi vaistų. Sunki kra-
što padėtis, aišku, reikalauja blaives-
nio proto.

Nei Sovietų Sąjungoje ir net nei Va-
karuose nėra daug, kurie tikėtų į pe-
restroikos pasisekimą. Ekonominės
reformos turėtų perimti kitas ašmuo.
Kadangi tokio nesimato, išsėkrys Jel-
cina, kurio sugebėjimas turės patviri-
ninti ar paneigti konkretūs darbai arti
moj ateityje, lieka tik viena išeitis: lei-
sti visom respublikom vesti visiškai
savietai savo ekonominį gyvenimą,
įskaitant savus pinigus, sienų kontro-
lę ir santykius su užsieniu. Atseit, rei-
kia kuo greičiau grąžinti joms neprik-
lausomybę. Maskva gali palaikyti
ekonominis ryšius su jomis pagrįs-
tus specialiom sutartim. Imperija pri-
ėjo prie bankroto, ir yra neatsakom-
in dabartinę padėtyje mėginti ją išlai-
kyti prievartos keliu. Tik Raudonoji
Armija priverčia ne rusiškas respub-
likas be nepriklausomybės ir laikyti
be kontrolės jų sienas. Jei ne okupaci-
nės jėgos, niekas Maskvos daugiau ne-
klausytų. Tokia padėtis negali užsitęs-
ti, nes ji galėtų privesti prie katastro-
fiško pasipriešinimo, kurio nei galin-

goji armija negalėtų numalšinti. Ko-
ne-ko, bet šito reikėtų išvengti. Kuo
greičiau Gorbačiovas supras, kad jam
nėra kito kelio, tuo jam ir sovietų
žmonėms bus geriau.

Pabaltiečiai turėtų atvirai išdėsty-
ti šį dalyką prie derybų stalo. Jie ne-
tik turi teisę į nepriklausomybę, bet
pastaroji yra reikalinga pabaltiečiams
ir patiems rusams. Kuo greičiau ekono-
miniai atsigauna atskiros respublikos,
tuo bus jom ir Maskvai geriau. Dėl ko
prarast laiką su nelogiškais reikalavi-
mais jėga priversti klausyti Maskvos
klaidingų įsakymų, vedančių prie pa-
laisnio padėties blogėjimo? Argi vi-
sos respublikos turi būti pasmerktos
ekonominiam ir politiniam skurdui,
laukdamos, kol nesugebanti tvarkytis
Rusija pagaliau kaip nors susiorgani-
zuos gal po kelių dešimtmečių? Aišku,
kad ne!

Jei Maskva būtų leidus Pabaltijo
valstybėms laisvai tvarkytis, ir pripa-
žintų jų nepriklausomybę, Lietuvoje,
Latvijoje ir Estijoje jau būtų prasidėjęs
tikras atsistatymas ir užsienio kapi-
talų investicija. O dabar Maskva
nei pati ėda, nei kitiems leidžia tai da-
ryti.

Jei iki šiol Kremlius įstengė su pa-
galba jo militarinės jėgos išlaikyti to-
kią nesveiką padėtį, tai nereiškia, kad
jis ir toliau galės tęsti šią imperialis-
tinę dėsimo politiką, kol, pagal Mas-
kvos vado galvoseną, Rusija po kokių
penkių metų pradės atsigausti ir sus-
tiprės, ir galės pasilaikyti Stalino
užimtas teritorijas, tai jis greitai
pastebės, kad tai buvo vien tuščia sva-
jonė. Toks grubus apsirikimas be jo
kie abejonės prives S. Sąjungą prie
vidinių konvulsijų, surišų su kraujo
praliejimu ir ekonomine katastrofa.
Neužtenka, kad Gorbačioviui pavyko
lyg ir įtikinti naivius Vakarų vadus jo
sugebėjimu pertvarkyti rusų imperiją
ir išlaikyti joje stabilumą. Ne nuo už-
sienio, bet nuo sovietų masių priklaus-
ys ateitis. O tų masių kantrybė jau
pasibaigė!

Maskvos laimėjimas pirmojo vietoj
priklauso nuo ekonominio gyvenimo
pagerinimo. Iki šiol Kremlius nesuge-
bėjo to pasiekti. Nėra ženklų, kad jis
artimoj ateityje galėtų padaryti. Pi-
gus pasisekimai užsienio politikoj su
neapdairiais Vakarais neišspręs Rusi-
jos problemas. Sovietų Sąjungoje lai-
ma laukti nemalonaus, o gal ir tragiš-
ko rudenio, kuris, bent Pabaltijui, galė-
tų reikšti laisvės pavasarį.

VIENYBĖ - GALYBĖ

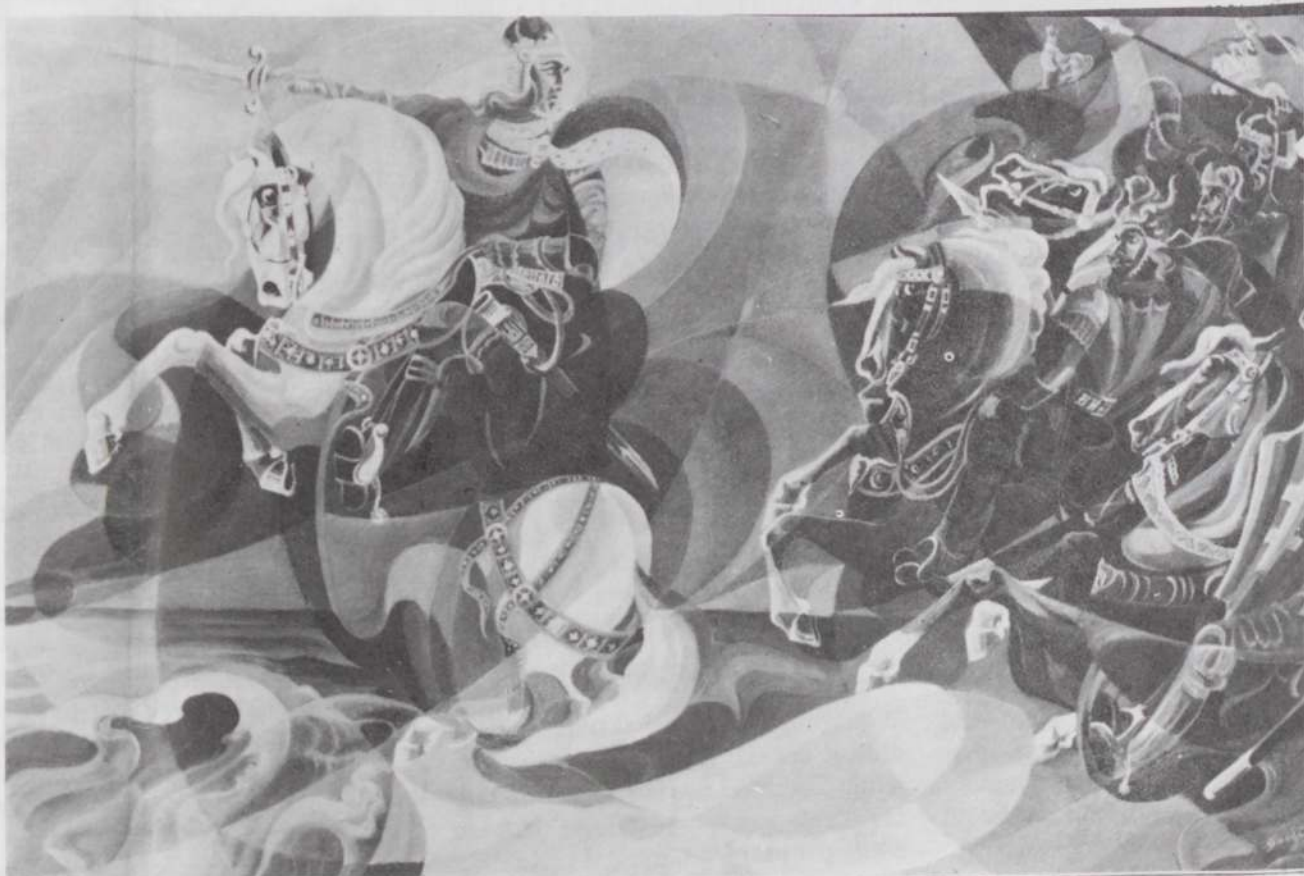
Taip sako mūsų liaudies priežodis.
Net pradžios mokyklos vadovyje bu-
vo trumpa pasakėčia, kaip vienas tė-
vas prieš mirtį pasikvietęs savo tris
sūnus ir paaiškinęs apie vienybės rei-
kalingumą, padavė jiems šluotą ir lie-
pė ją perlaužti. Visi trys sūnus pa-
bandė, bet perlaužti šluotos neįstengė
Po to, kai tėvas šluotos raiščius atri-
šo ir šluotas žagrus išskirstė, sū-
nais lengvai juos sulaužė. Tai geras
pavyzdys vienybės reikšmės ir net
ir šeimos gyvenime. Gi kokią rolę
vienybė vaidina tautos ir valstybės
gyvenime, visiems yra aišku. Vienybė
yra brangus turtas, todėl, kaip ir kiek-
viena brangenybė, sunkiai pasiekiamas.

Mažos tautos, jei jos nenori būti di-
džiųjų nustelbtos, nutautintos ar su-
naikintos, turi būti vieningos. Kito ke-
lio joms išlikti nėra.

Mūsų tauta jau ne pirmą kartą savo
istorijoje, šią dieną vėl turi laikyti
vienybės egzaminą, kad apgintų lais-
vės ir nepriklausomybės atstatymą
ir tuo pačiu savo tautos egzistenciją.
Veik per 50 metų lietuvių tauta nepa-
lūžo po žiaurių ir kruvinų komunisti-
nės vergijos jungų.

Šiais metais laisvais ir demokrati-
niais rinkimais išrinkta tautos atsto-
vybė, kovo mėn. 11 d. paskelbė Nepri-
klusomybės atstatymo deklaraciją.
Kaip galima buvo laukti ir tikėtis Mas-
kva daro viską, kad Pabaltijo valsty-
bės neišsprustų iš jos grobioniškų na-
gų. Ji bando įvylioti į visokių unijų fe-
deracijų ir konferencijų spąstus. Kol
kas visiems tiems gundymams Lietu-
vos parlamentas ir vyriausybė atsis-
pyrė. Bet argi galima būtų tikėtis,
kad Kremliaus senojo komunistų gvar-
dija, kuriems taip gera būti prie "val-
džios lovio", naudotis pusalkanės dar-
bo klasės kruvinu prakaitu uždirbtomis
gerybėmis ir aristokratinėmis
privilegijomis, sutikty per virš 70
metų sukurtos imperijos greitą žlu-
gim? Jokių būdu ne!

Visi žinome, kad komunistai, savo
sistemos išlaikymui ir imperijos ple-
timui, skatina, remia ir ugdo klasių
kovą ir tautinę neapykantą. Gorbačio-
vas irgi plačiai naudoja senovės ro-
mėnų posakį: "Divide et impera" -
"Skaldyk ir valdyk". KGB specialios
sekcijos kiršinimo, kurštymo ir ne-
apykantos kėlimo gyventojų tarpe

Dail. Jurgis Juodis

VYTAUTAS PRIE JUODŲJŲ MARIŲ

agentų veikla gyvai jaučiama ir dabar
tinėje Lietuvoje. Ypač ji suaktyvėjo da-
bar, kai Aukščiausioji taryba ir vyriausybė
pradėjo ruošti artėjančioms de-
ryboms su Maskva.

Kaip jau žinome, š. m. liepos mėn.
31 d. Lietuvos laikraštyje "Respubli-
ka" buvo paskelbtas viešas atsisauki-
mas į krašto gyventojus. To atsisauki-
mo iniciatoriai buvo "naktinės" komu-
nistų partijos nariai, tai yra atskilusios
LKP narių dalis, kurie pasiliko prie
Maskvos ir priešingai Lietuvos ne-
priklausomybės atstatymui. Gaila, kad
prie to atsisaukimo neapgalvotai prisidėjo
ir kai kurie žymesnieji veikėjai.

Atsisaukime be kitko, reikalaujama
išrinkti "Atkūriamąjį Seimą". Atseit
dabartinė Aukščiausioji Taryba nebe-
turi tautos pasitikėjimo, nors buvo iš-
rinkta didele tautos balsų persvara.
Gorbačiovas kaip tik to ir nori. Jam
svarbu parodyti pasauliui, kad dabarti-
nė Lietuvos Aukščiausioji Taryba ir
vyriausybė nebeatstovauja krašto gy-
ventojų daugumai, todėl ir jos paskelb-
ta Nepriklausomybės atstatymo de-
klaracija ir po jos visi paskelbti įstaty-
mai nebegalioja. Taigi ar ne tokių tiks-
lų Kremlius siekia? Ar susipratęs

ir rimtai apsvaistęs dabartinę politi-
nę situaciją Lietuvoje, geros valios
tautietis galėtų ardyti tautos vienybę,
tuo talkininkaudamas mūsų tautos ir
valstybės priešinams? Atrodytų, kad
sąmoningai to daryti negalėtų.

Tie, kurie iki šiol nuoširdžiai dir-
ba su V. Landsbergiu priešakyje Lie-
tuvos nepriklausomybės atstatymo dar-
bą, nusipelnė tautos padėką ir pagar-
bą. Visiems aišku, kad jų pareigos sun-
kios, rizikingos ir atsakingos. Drąsų
ir garbingą sprendimą jie padarė š.
m. kovo 11 dieną. Sunkūs sprendimai,
pareikšti ir uždaviniai dar jų laukia ir
ateityje. Priešas džiaugiasi mūsų ne-
santaika. Neklįstančių žmonių ir vy-
riausybę pasaulyje nėra. Todėl visi
geros valios Lietuvos gyventojai ne-
smerkime krašto vadų dėl jų menkų
klaidų, o vieningai remkime kovojan-
čius nelygioje kovoje už laisvės ir
nepriklausomybės atstatymą.

Gaila, bet ir mūsų tauta, nors ir pil-
nai supranta vienybės reikšmę ir jos
reikalingumą, bet nevisada sugeba
vienybę pasiekti, net ir sunkiose savo
gyvenimo valandose.

Deja, ne geriau yra ir su mūsų iše-
vija. Nors gyvename laisvame, kul-
tūringame pasaulyje ir visai kitokio-
se ekonominėse sąlygose, bet ir čia
vienybės vaisiais pasigirti negalima.

Demokratinėje santvarkoje yra nor-
malu turėti ir pareikšti, kaip atski-
ram asmeniui, taip ir visokiems sam-
būnams, organizacijoms ir partijoms.

Ryškiausias nesutarimas išeivijoje
tai tarp VLIKo ir Pasaulio Lietuvių
Bendruomenės. To nesutarimo kulmi-
nacijos taškas turėtų būti buvo pasiek-
tas š. m. rugpjūčio mėn. 5-12 dienomis
Šveicarijoje lietuvių studijų savaitėje.
Ten PLB pirmininkas savo paskai-
toje pareikalavo, kad VLIKas susilik-
viduotų ir savo pinigus pervestų į LB
kasą. Reikia tiesiog stebėtis tokiu at-
sakingo pareigūno, tokiu neatsakingu
ir išeiviją nekonsoliduojančiu, bet skai-
dančiu pareiškimu. Lietuva dar nėra
laisva ir dar nežinia kada ji tokia bus.
VLIKo gi tikslas - Laisva ir Neprik-
lausoma Lietuva. Argi dera mums pa-
tiems "laidoti" savas organizacijas,
kurios kovoja už mūsų Tautos ir Tė-
vynės laisvę? Gal palikime tą grie-

vimo darbą Kremlui, o mes visi vi-
sokeriopa remkime ir junkime visų
mūsų organizacijų, nuoširdžiai sie-
kiančių mūsų visų pagrindinio tikslo.

Mūsų tautos priešas stiprus, žiau-
rus ir negailestingas, o mes esame
silpni ir palikti vienam vienam. Net ir
Vakarų demokratijos, šimtus kartų
deklaravę tautų laisvo apsisprendimo
teises, dabar iškeitė savo principus į
paramą Gorbačiovo reformoms, o da-
bar dar ir į arabų naftą.

Paskutiniu metu laiku Lietuvos vardas
veik dingo iš pasaulinės spaudos pus-
lapių, o Gorbačiovas sąmoningai vilki-
na ruošiamų derybų su Lietuvos res-
publika pradžia...

Tad junkime bendram darbui ir po-
litinei kovai netik rankas, bet širdis,
jėgas ir protus, nes tik vienybėje -
galybė! ...

J. P. K.

KUBA KATASTROFOS IŠVAKARĖSE

[Žymus Kubos ekonomistas Ramo-
nas Gonsalesas Vašingtone spaudos
konferencijoje papasakojo apie šių die-
nų KUBĄ. Anot Gonsaleso, jos ekonomi-
nė padėtis katastrofiška. Ketvirtąją
bendrojo nacionalinio produkto dalį su-
daro Sovietų Sąjungos ekonominė pa-
galba, ir jos nutraukimas suduotų nepa-
keliamą smūgį Kuba. Jos vadovybė tu-
ri rimto pagrindo nerimauti. SSSR pre-
zidentas Gorbačiovas pasirengęs per-
žiūrėti ekonominės pagalbos progra-
mą. Jis siekia ją, suderinti su sovietų
galimybėmis. Sumažinimas neišvengia-
mas. Sovietų Sąjunga paprasčiausiai
negali pakelti astronominių išlaidų.
Toks sumažinimas Gorbačioviui naudi-
ngas dar ir tarptautinės politikos po-
žiūriu. Nuo sovietų paramos Kuba pri-
klauso JAV parama sovietams. Kubos
vadovai suvokia, kad jų laukia sunkūs
laikai. Todėl ekonomistai rengia ypač
griežto režimo programą, tam atve-
jui, jei SSSR nutrauktų paramą. Kuba
gali tapti panaši į valstybę, kurioje pa-
skelbta karinė būklė. Padėti dar apsu-
kina dar ir tai, kad paskutinėmis savi-
tėmis labai pablogėjo santykiai su ki-
to mis šalimis - Čekija ir Slovakija, Itali-
ja, Šveicarija ir Ispanija. Kai dešimtyje
Kubos piliečių pasiprašė tų šalių atsto-
vybės politinio prieglobėsio, kilo diplo-
matinių konfliktų. Pablogėjo santy-
kiai netgi su Ispanija, kuri buvo vienin-
telė Vakarų valstybė, palaikiusi daug-
maž normalius politinius ir ekonomi-
nius ryšius. SSSR sumažėjimo pavojus

politinių pabėgėlių banga ir diplomati-
niai skandalai dar labiau padidino Ku-
bos izoliaciją. Bet Kastro kategoriš-
kai atsisako bent kiek keisti savo poli-
tinį kursą. Priešingai jis griežtina re-
presijas. Kiekviena proga jis teigia,
kad nekada neatsisakys vienpartinės
sistemos. Politinius perversmus Rytų
Europoje jis vadina katastrofa. Kastro
akimis, žinoma, taip ir yra - vienas po
kito pašalinti iš valdžios visi jo buvę
bičiuliai - Živkovas, Honekeris, Husa-
kas, Kadaras. Pernai Kastro neteko
dar dviejų - Panamos diktatoriaus Ma-
nuelio Norjegos ir Nikaragvos vadovo
Danieliu Ortegos. Šiandien Kastro li-
ko vienintelis Lotynų Amerikos mark-
sistas, vienintelis lyderis atėjęs į val-
džią ne per rinkimus, bet per karinį
perversmą. Kai jo šalis vis labiau izo-
liuojama, kai pakibo sovietų paramos
netekimo grėsmė, patį laiką susirū-
pinti ne tik ekonomine bet ir asmeni-
ška ateitimi. Šaltojo karo metais Krem-
lius, vykdydamas savo gigantišką poli-
tiką, buvo linkęs palaikyti Kastro, pa-
kloti astronomines sumas, kad prie
Amerikos krantų turėtų savo forpostą
O šią dieną pagaliam supratęs, kur to-
kia politika atvedė, kardinaliai pasikei-
tus sovietų ir Amerikos santykiams,
visiškai aišku, kad išlaikyti valstybę
vien dėl to, jog ji komunistinė, kad ji
prie Amerikos krantų, tiesiog absur-
diška ir netgi pavojinga.

Juozas Glinskis

USPS 301580

LAISVOJI LIETUVA

2618 West 71-st Street
Chicago, Illinois 60629
Telef.: 476-3371 or 839-5531

SECOND CLASS POSTAGE PAID AT CHICAGO
ILLINOIS

Published bi-weekly on Thursdays (Except July) by

LITHUANIAN REGENERATION ASSOCIATION
Subscription Rates: \$ 22 annually, in Canada US \$ 22
Single copy 0.75 c.

Postmaster: Send address changes to the Laisvoji Lietuva
2618 W. 71 st Street, Chicago IL 60629

Leidžia LIETUVOS ATGIMIMO SĄJŪDIS. Igaliota leidėja ir administratorė Ona Šimkuvienė, redaktorius Juozas Žemaitis.

Redakcinė Kolegija: Marijus Blynas, Vilius Bražėnas, Algirdas Budreckis, Vytautas Jokūbaitis, dr. Jonas Kunca, Stepas Varanka, Juozas Vilutis, Povilas Žičkus.

Įvairių autorių straipsniai skelbiami LAISVOJOJE LIETUVOJE nevisada reiškia redakcijos ar leidėjo nuomonę. Rankraščiai redakcijoje nesaugomi, gražinami iš anksto susitarus. Prireikus, rankraščius redakcija trumpina ir juos taiso savo nuožiūra.

NELEISKIME NUSLOPINTI LIETUVOS ŠAUKSMO

Mūsų visuomenėje galima pastebėti neraminančių reiškinių, jog perankstyvas džiugavimas dėl ankstyvesnių teigiamų pasiekimų okupuotoje Lietuvoje netrukus gali išvirsti į pergretą nusivylimą įvykių eigą ir veiklai pakeltų rankų nuleidimą.

Kai Lietuva vyravo didžiosios spaudos pirmuose puslapiuose, mūsų pačių spaudoje buvo pilna džiugsmingų citatų ir pasitenkinimo Lietuvos prasišvėtimu į didžiąją viešumą. Dabar gi, deja, kai Sovietų ir JAV vyriausybų sąmoninga tykla prislopino pasaulio dėmesį Lietuvos bylai, ir kai kiti pasauliniai įvykiai išėjo pagrindinės scenon, mūsų spaudoje nematyti daug nusiskundimų dėl dėmesio Lietuvai stokos. Nematyti nei daug raginimų iš laikyti Lietuvos bylą gyvą bent jau spaudos vedamųjų puslapiuose ir laiškus redakcijoms. Tikrumoje, iš senos inercijos "dideliai" veiklai išsimačiusi mūsų visuomenė pasirodė turinti stiprų imunitetą prieš raginimus susiorganizuoti ir "mažai" veiklai, nors ir negalintys užtikrinti "garbės" bei pagarbų nuotraukų. Tačiau, kaip aiškiai matome ypač Lietuvos nepriklausomybės bylai tamsėnėmis dienomis, tokios "mažos", tačiau plačiai pasklidusios, veiklos mums verkiant reikia. Tai būtina, kad primins Vakarų valdovams, jog krašto visuomenės pašaknės stebi jų flirtą su Kremliumi ir nepraleis išdavystės nemažom.

Rugpjūčio 9 d., Helsinkyje, Suomijoje, įvyko staiga užplanuotas ir Prez. Busho pasiūlytas "viršūnių susitikimas". Nežinia kas dar, be Vidurinių Rytų klausimo, buvo ten svarstyta. Tuo klausimu Prez. Bush skambėjo labai optimistiškai, lyg Sovietai visiškai jį remtų. Tikrumoje Sovietai atsisakė ištraukti iš Irako savo karinius patarėjus ir pagalbininkus, pasisakė prieš karinės jėgos naudojimą prieš Saddam Hussein ir kalbėjo apie reikalą tartis. Visa tai palieka amerikiečius kepti Arabų dykumoje ir eikvoti pasiskolintus dolerius. Gi Sovietai pardavinės pa-brangus aliejų. Jeigu Bush gavo slap-tų pažadų iš Gorbačiovo, ko gero turėjo užmokėti slaptom nuolaidom pavergtųjų sąskaiton, ir doleriais.

Rugpjūčio 12 d. Maskvoje įvyko Užsienio Reikalų ministerių konferencija neva tai Vokietijų suvienijimo reikalui. Laisvų tautų atstovų pasitarimai su vergvaldžiais tautų kalėjimo centre Maskvoje negali nieko gero žadėti pavergtiesiems. Tad nenuistabu, kad iš dar vis okupuoto, tačiau laisvu pasiskelbusiu, Vilniaus, dėl šių pasitarimų ataidėjo baiminimosi gaidos.

Gaila, tačiau sunku atsikratyti įspūdžio, jog, nežiūrint ašarotos ir kruvinos patirties, pagauta entuziazmo mūsų išsivija buvo primiršusi komunizmo apskritai ir Kremliaus specifiniai tikrovę. Net ir tie, kurie išmoko rusų kalbos, perlengvai davėsi paveikiami

daugiaprasinės "perestroikos" bei apgaulingos "glasnost". Jie pamiršosantysiuose su Maskva reikšmingesnį žodį - "maskirovka". Daugelis mūsų išvis šaipėsi iš Vakarėčių sukupimo prieš tuščius Sovietų pažadus. Tačiau patys grupinius ir asmeninius veiksmus palenkė realybe nepagrįstam tikėjimuisi. Atrodo perlengvai buvo atmes-tarealesnė pažiūra, jog pavergtos tautos galės išplėsti savo laisvę tik iš visai sugniužusios, ar bent parklupusios susilpnėjusios Sovietinės imperijos dantų. Tačiau, nežiūrint pavergtųjų tautiečių užuominų ir raginimų, išsivija neišėjo veiklon stabdyti imperijos ramstymą Vakarų ištekliams. Juk net ir bet koks laisvėjimas, prasingesnis, ar tik kosmetinis, Baltijos kraštuose buvo išgautas Kremlui atsidūrus ekonominiam akligatvyki.

Girdėjome ir skaitėme apie visą eilę simpoziumų ekonominiais klausimais. Tačiau kažkodėl juose nepasigirdo minčių apie Sovietinės ekonominės padėties išnaudojimą Lietuvos nepriklausomybės bylai paspartinti. Mūsų ekonomistai neragina mūsų agituoti

LIETUVOS RESPUBLIKOS AUKŠČIAUSIOS TARYBOS PIRMININKUI
PONUI VYTAUTUI LANDSBERGIUI

Didžiai Gerbiamas Pone Pirmininke,

Mažosios Lietuvos Rezistencinio sąjūdžio suvažiavimas 1990 m. rugsėjo 2 d. įvykęs Chicagoje sveikina Lietuvos vyriausybės ryžtingas pastangas Atstatyti Lietuvos valstybę. Jūsų darbams ir pastangoms nuoširdžiai pritaria už tėvynės ribų gyvenanti tautos dalis.

Okupacinė tvarka žiauriai muteriojo Lietuvą. Dar skaudesnis likimas ištiko Mažąją arba Prūsų Lietuvą. Baisus genocidas sunaikino mūsų genčių gyvenimą trukusį tūkstančius metų. Tačiau jis negali išbraukti tautos amžių istorijos, negali sunaikinti to krašto žmonių sukurto kalbinio ir kultūrinio palikimo nei jų kūrėjų bei darbuotojų kapų Nemuno ir Prieglaus krantuose. Niekas neturi galios pašalinti Baltijos gyvenimo erdvės, skirtos lietuvių tautai, nei jos laisvės troškimo nuo seniausių laikų.

Kai tauta keliai nepriklausomam gyvenimui, Mažosios Lietuvos Rezistencinis suvažiavimas prašo Lietuvos vyriausybę nepalikti mūsų brangios tėviškos mirtinoje tyloje laisvės rūpesčiuose ir darbuose.

Pirmininkas-Algis Regis
Sekretorius-A. P. Bagdonas
Atstovai:

Martynas Brakas
Ansas Lymanas
Ramūnas Buntinas
Ieva Ašmytė
Ieva Jankutė
V. Pėteraitis
I. Andriuskevičienė
Vilius Trumpjonas
J. Lampsatis

prieš Vakarų pagalbą Sovietų komu-nizmui soste išlaikyti, prieš kolonialinės imperijos "stabilumo" finansavimą bei ramstymą technologijos ramščiais. Mums gali būti suprantamaglo balistų - internacionalistų ekonomistų - biznierių pažiūra ir pagalbą Kremlui, vienok sunkiau suprasti, kai to neboja pavergtųjų tautų atžalos Vakaruose.

V. B.

PRIKELK IM MAŽĄJĄ LIETUVĄ

Eini per raudonstogių namų kvartalą, gėriesi, kaip žaidžia su draugais geltonpūkliai lietuviukai. Prakalbinsi lietuviškai-kitas net nusisuks. Pati didžiausia Karaliaučiaus krašto lietuvių nelaimė-mutautėjimas, išstipimas slaviškame mišinyje. Vokiečiams prirėkė 700 metų, kad beveik galutinai būtų ištrintas iš tautos sąmonės prisirišimas prie savos kultūros. Kaliningrado srityje toks rezultatas pasiektas per 30 metų. Kodėl taip greit?

Žvilgtelėkime į tų žmonių netolimą gyvenimo praeitį. Kas gi ta nauja lietuvininkų karta? Aš juos skirstydčiau į tris grupes.

1. Veikėjai, kurie dėl savo praeities darbų negalėjo gyventi tarp savų kaimynų. Tai buvę "liaudies gynėjai", saugumiečiai, šiaip partiniai aktyvistai. Tokių tautiečių mes turime apie 20% iš bendro skaičiaus lietuvių, gyvenančių dabartinėje Kaliningrado dalyje.

2. Pokario stalinizmo aukos-žmonės išskankinti lageriuose, paskui neturėję teisės grįžti į Tėvynę, radę prieglobstį Mažajoje Lietuvoje. Prie šių nelaimingųjų dera priskirti ir buvusių kolūkių pirmininkų šeimas, kurios buvo priverstos pasitraukti iš savo namų dėl prievartinio išrinkimo ir grėsmės visai šeimai. Tremtiniais pavadinčiau ir atvykusius dirbti pagal paskyrimą. Šios grupės žmonių-30% Karaliaučiaus krašto lietuvių.

3. Laimės ieškotojai. Jie tada ją surado. Stovėjo gerai įrengti namai, normuoti arai ir ganyklos, didesni nei Lietuvoje atlyginimai. Tuo metu Lietuva kėlėsi iš pelenų. Pirmoji grupė iš karto įsijungė į "komunizmo kūrimą", bemat iširpo sovietinėje nacijs. Antroji grupė užsidarė savo sielų kiauše, mažai bendravo su aplinkiniais, sąžiningai dirbo. Jie pirmieji ištraukė į Lietuvos atgimimą ir tautinę veiklą. Trečiąją grupę priskirtina pusė Karaliaučiaus lietuvių. Jie apie 1960-uosius metus dar sieliosis dėl savo vaikų auklėjimo lietuviška dvasia, reikalaudavo lietuviškų mokyklų, bet sulaukdavo neigiamų atsakymų, grąšinimų.

Daugelis mišrių šeimų išsiskiria pirmaisiais bendro gyvenimo metais, klimsta į alkoholizmo liūną, palieka savo vaikus. Didelis musikalstamumas tarp nutautėjusių lietuvių.

Prieš šimtmetį veikusi Birutės draugija, Tilžės lietuvių klubas ir humaniška Vydūno giedotojų draugija turėjo savas spauštoves, etnografijos muziejų, o šiandien Tilžės (Sovetsko) vyduniečiai negauna net salės susirinkimui, nekaltant jau apie maldos namus. Pokario lietuvių daugiakūkstanti minia Kaliningrado srityje nedavė Lietuvai nė vieno žymesnio kultūros ar mokslo veikėjo.

Dar ne vėlu sugrąžinti naujo gyvenimo viltį, dar teberusena lietuviška ugnelė daugelio širdyse. Tik ją gėsi na ta nelemta baimė garsiai ištarti lietuvišką žodį. Baimė, kad kaimynas gali

KAUNO MIESTO POLICIJOS I-OS NUOVAPOS PERSONALAS

VILNIAUS MIESTO POLICIJOS II-OS NUOVAPOS PERSONALAS

ANGELŲ SARGŲ Diena

Spalio mėn. 2 d. yra švenčiama Angelų Sargų šventė. Lietuvos policija angelus sargus pasirinkusi savo globėjais, užtat Angelų Sargų diena Lietuvos policijos buvo kasmet labai iškilingai švenčiama. Ypač Kaunas su-traukdavo daug įvairių rūšių policijos kuri organizuotai su savo orkestru žygiuodavo į Kauno baziliką pamaldoms, kurios būdavo laikomos už mirusius policijos pareigūnus. Pamaldos būdavo baigiamos galingu "Te Deum laudamus", dėkojant Dievui už pagalbą, ir Tautos himnu, ryžtantis ir toliau dirbti Lietuvos gerovei. Po pamaldų Rotušės aukštyje įvykdavo paradą, o paskui būdavo žygiuojama į Ažuolyną, kur būdavo atliekama turtinga meninė programa.

Lietuvos policija buvo įsteigta prižiūrėti tvarką ir teisingumą 1918 m. lapkričio mėn. 11 d., sąžiningai eidama savo pareigas iki 1940 m., kai Lietuva buvo bolševikų okupuota. Pirmosios policijos dienos nebuvo lengvos. Savanorių šiam darbui beveik nebuvo. Atsirado caro ir kaizerio policijos įstaigos tarpusavių asmenų, tarp kurių buvo ir nelietuvių kilmės. Buvo ir tokių, kurie labai abejingai žiūrėjo į prisikėlusią Lietuvą ir kuriems buvo svetima lietuvių kalba bei tautos idealai. Tokiose sąlygose policijos pažanga buvo lėta. Tačiau lietuvių atkaklumas viską nugalėjo, ir po nedaugelio metų Lietuva galėjo didžiuliais savo policija, kuri nesiskyrė nuo kitų

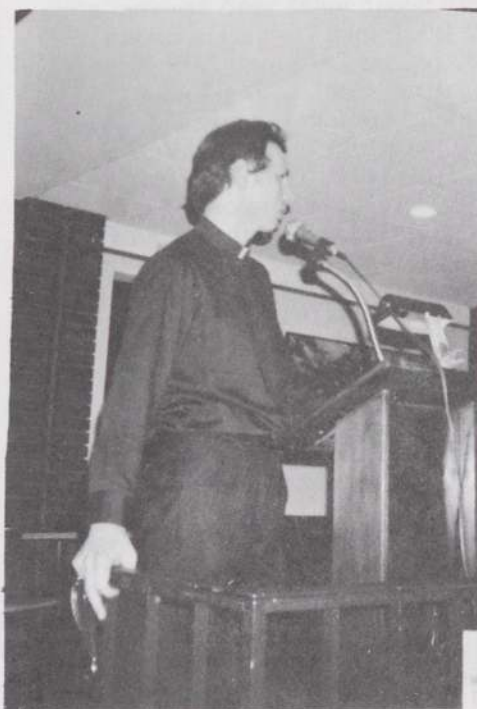
tautų policijos, auklėjamos jau šimtmečiais. Reikia pripažinti, kad nė vienos kitos srities tarnautojai nebuvo taip glaudžiai susiję su valstybe ir visuomene, kaip policija. Lietuvos policija politikon visiškai nesikišo, jokių perversmų neorganizavo, prie kiekvieno režimo tamavo tik valstybei ir piliečių gerovei bei jų turto saugumui. Policija visados išsilaikė savo pašaukimo aukštumoje. Abidvi okupacijos policijai buvo labai skaudžios, nes pareikalavo daug gyvybių.

Dalis policijos tarnautojų pabėgo ir išsisklaidė po pasaulį. Nemaža jų apsigyveno ir Čikagoje, kur įsteigė net savo klubą, vardu "Krivulė". Ir dabar kiekvienais metais čia yra švenčiama Angelų Sargų diena, bet, žinoma, ne taip iškilingai, kaip Lietuvoje. Dabar ši diena policininkui yra ypačingai liūdna, nes jo kadaise taip uoliai ginama Lietuva yra okupantų rankose. Tačiau ji įkvepia jam ir naujo ryžto nenustoti vilties, bet dirbti ir aukotis, kad vieną kartą vėl suskambėtų Kauno ir Vilniaus bazilikos galingi "Te Deum laudamus" padėkos garsai.

Kadangi Spalio 2-ji sutampa antradienį, todėl šiais metais ANGELŲ SARGŲ DIENA bus švenčiama rugsėjo 30 d., sekmadienį, 10:30 val. pamaldomis Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje, Marquette Parke. Po pamaldų susirinkimas ir vaišės.

P. D.

PASAKOJA APIE BUV.VERGŲ STOVYKLAS

Kun. Stasys Kazėnas iš Lietuvos pasakoja apie buvusius Sibiro vergų stovyklas, kur jam neseniai yra tekę lankytis. Ed. Šulaičio nuotr.

Kun. Stasys Kazėnas iš Kupiškio parapijos, viešėjo Chicagoje ir ta proga rugpjūčio 30 d. Jaunimo Centro kavinėje padarė pranešimą apie buvusias vergų stovyklas Vorkutoje ir prie La ptevų jūros, kur jam pernai yra tekę lankytis.

Jis čikagiečiams papasakojo apie lietuvių pastangas aptvarkyti ten žuvusiųjų palaikų pervežimus į Lietuvą, jeigu artimieji to pageidavo.

Jis pažymėjo, jog daugumą kapų ten negalima atpažinti, kas juose yra palaidota, nes ant jų yra tik numeriai. Tas labai sunkina visą darbą. Kalbėtojas taip pat parodė skaidrių iš tų vietovių, kaip jos dabar atrodo ir kaip sekėsi iš Lietuvos nuvykusiai delegacijai. Dažį nuotraukų jis buvo išstatęs kavinėje.

Gaila, kad tik pora dešimčių tautiečių atsiliepė į šį kvietimą susipažinti su Sibiro tremtiniais-žuvusiais ir gyvaisiais (beje, jis kalbėjo ir apie Vorkutoje dar ir dabar gyvenančius tautiečius, kurių dauguma yra sudarę mišrias šeimas, tačiau vis galvoja apie savo gimtinę Lietuvą).

E. Š.

ne taip suprasti. Mažosios Lietuvos lietuviai privalo atgimti, tik padėkime jiems nugalėti baimę, nesukbėkime jų nurašyti. Jei žmogus nebetiki žmogaus žodžiu, skelbkime Dievo žodį. Padėkime atstatyti maldos namus. o jau tik tada skaičiuokime prarastuosius. Derlingiausias žemės pūdynuoja, ne-

sulaukdamas šeiminių. Ištisi kaimo rajonai beveik neapgyvendinti. Kaimuose gyvena vos 184 tūkst. srities gyven-tojų.

TIKĖKIME, kad Lietuva prisikeldama prikels ir prabočių žemę Mažąją Lietuvą.

Sigfridas Šembergas

DOVANA LIETUVAI: LIETUVIŲ TEISININKŲ DRAUGIJOS ARCHYVAS

Pastaraisiais metais vykstančios permainos politiniame ir visuomeniniame gyvenime Lietuvoje, sudarė palankesnes sąlygas susidomėti lietuvių teisininkų veikla ir likimu užsienyje. Šiuo klausimu Lietuvoje ir šiandien turime labai skurdžią ir fragmentišką informaciją. Vienintelė publikacija šia tema buvo prof. Mindaugo Maksimailio straipsnis "Lietuvos teisininkų organizacijų tradicijų tąsa išeivijoje" ("Justitia", 1990 m. birželis, Nr. 5). Antra vertus, ir ši informacija nutrūsta 1965 m., kada Čikagoje pasirodė paskutinis "Teisininkų žinių" numeris 27-28, skirtas LTD veiklos dvidešim

teisininkų bendradarbiavimas. Mano galva, šiame etape reikėtų siekti, kad išeivijos teisininkai turėtų aktyviai veikiančią Draugiją, kurios gyvavimo tikslas gana tiksliai apibrėžtas jos Įstatų I str. (...) Jungti ir globoti lietuvių teisininkus, esančius laisvajame pasaulyje, prireikus teikti jiems paramos bei rūpinti kitas jų reikalus, kelti, ugdyti teisinę kultūrą, remti Lietuvos išlaisvinimo kovą ir rūpintis atkuriamos Lietuvos teisiniais Rausimais ("Lietuvių Teisininkų Draugijos Įstatai, LTD CV leidinys, New York, 1965).

ciacijos bylą, porą tomų LTD reikalų bylų, etc.

REDAKCIJOS PRIERAŠAS:
Šio rašinio autorius-Antanas Bartusevičius yra Lietuvos Teisininkų Draugijos valdybos narys, šiuo metu gilinantis teisės studijas Illinois un-te, Urbanoje. Jam neseniai buvo perduotas išeivijos Lietuvių Teisininkų Draugijos archyvas, apie kurį jis čia rašo.

ANT KAPŲ SUSTOJI APSVAIGĖS

Dirigentas mosteli lazdele, ir klausytojus apsupa švelnūs muzikos garsai. Jie liejasi susipindami vienas su kitu, primindami mielą Tėviškės medžių ošimą. Tačiau tai ne šimtmetis šilas, tai nenutylanti jūros ir vėjo šneka. Tai Baltija tyliai šnara, seka savo pasaką. Jei įkopsi į smėlio kopas, ar keliausi amžinai žaliuojančiais Nerijos pušynais, klausysi tylių Kuršių marių teliuškavimo, ar gėrėsis nepakartojamu saulėto girios grožio didingumu. Suprasite, kodėl tie gamtovaizdžiai įkvėpė kompozitorių, rašytoją, dailininką, kiekvieną Lietuvą aplankiusį svečią pavasaroti ir pailsėti mūsų senojje Nerijoje.

Apie nuostabią įemigusių tarp Baltijos jūros ir Kuršių marių Neriją sekama nemaža padavimų. Juose atsispindi žilos praeities vaizdiniai.

Žinomas filosofas Emanuelis Kantas, stebėdamas gintaro gabalėlį, o jame suakmenėjusį uodą, tarė: "Jeigu tu galėtum kalbėti, mažas uode, tada visai kitokie būtų mūsų žinojimo reikalai".

Štai mes viršutinėje švyturio aikštelėje, iškilusioje virš Urbo kalno. Į šiaurę-naktimis mirksintis Klaipėdos švyturys, kairėje-Baltija, o čia pat miškeliai, miškai susiliejęs su baltomis smėlio kopomis.

Mariomis plaukia valčių virtinės, tai i kaimą grįžta žvejai.

Tomas Manas, pasaulinio mąsto vokiečių rašytojas, ilgai prisimindavo Nidą, kur šnekučiuodavosi su iš jūros grįžusiais žvejais. Gėrėdavosi miško se gyvenimais briedžiais. O gražiausioje vietoje ir dabar stūkso T. Mano namelis, kur rašytojas, įkvėptas nuostabios gamtos, parašė ne vieną nuostabią knygą.

Žvejų nameliai ir šiandien dar turi stoguose drožinėtas žiogas, Pas-togės, langų rėmai išdabinti įmant-riais raizginiais, durys ir langinės gražiai nudažytos.

Kalbant apie senuosius nerijiečių papročius, negali nepapasakoti apie varnų medžiokles. Jos vykdavo du kartus metuose: kovo ir rugsėjo mėnesį. Jų tykodavo su tinklais, pamiškėje, pa bėrė grūdų ar žuvies. Belesdamos varnos išpainiodavo į tinklą. Varnieną dėdavo į statines, sūdydavo, o vėliau valgydavo virtas arba keptas. Sako, kad mėsikė būdavo kaip vištienos...

Įstabus Nerijos kampelis -Tylos slėnis, už kilometro nuo Nidos. XIX a. po prūsų-prancūzų karo čia buvo prancūzų belaisvių stovykla. Dar ji va dinama Mirties slėniu.

Senesniuose kryžiuočių ordino ke lionės pranešimuose jau 1385 m. mini ma Noyken, Noyden. Tačiau šis kaimelis XVIII a. jau buvo užpustytas. O li kę gyventojai atsikraustė į dabartinę Nidos vietą.

Kai ateidavo Joninės, ant aukštų ko pų užrėdavo ir uždegdavo statines su degutu. Viesiems dainuojant ir links minantis, statinės būdavo paleidžia- mos nuo stataus skardžio į marias. O mariosse vykdavo barkasų lenktynės. Nugalėtojais likdavo atvykę pirmuoji ir... paskutiniu. Kalbama, kad pir muoju būdavo atplaukti lengviau, negu paskutiniu. Nuo tos dienos žvejai pradėdavo maudytis jūroje.

Preilos ir Pervalkos žvejai čia gy veną labai labai seniai, mėgsta pasakoti apie Karvaičių kaimą, patekusį po smėlio kalną... Namai, tvartai, so dai visiems laikams buvo visiškai pa laidoti. O juk kažkada Karvaičiuose stovėjęsi bažnyčia, mokykla. Šis kai melis mums brangus tuo, kad čia gi mē, augo, šio krašto grožio ir prae ties dainius ir mokslininkas Liudvi kas Rėza. Tapęs pastoriumi, L. Rėza rinko lietuvių liaudies dainas, rašė eilėraščius. Mirė būdamas Karaliau- čiaus Universiteto lietuvių seminari jos profesoriumi. L. Rėzos pavyzdžiu pasekė Simanas Stanevičius, Simanas Daukantas, broliai Antanas ir Jonas Juškos, Jonas Basanavičius.

Gaivališkos gamtos jėgos neišsiža da savo grobio, Jūros bangų išmeta - mos smilčių masės, vis prasiveržia, užpusto jaunus medynus. Nepriklausomoje Lietuvoje buvo daug daroma, kad išsaugoti kopas, jos nuolat buvo

Viešnageje š. m. rugpjūčio 12 d. pas J. ir S. Cibus kalba V. K. L. S-gos Čikagos skyriaus pirmininkas P. Noretka.

VIENSTIEBIS BURLAIVIS

VILNIAUS "LĖLĖS" teatras naujojo sezono pradžioje mažuosius žiūrovus pakvies į Wilhelmo Hauffo pasakų pasaulį. Jiems jau yra paruoštas dviejų veiksnių premjerinis spektaklis "Špesarto smuklė". Jam panaudoti dviejų pasakų - "Špesarto smuklės" ir "Šalotosios širdies" motyvai. Inscenizacijos autorius - kompozitorius Mindaugas Urbaitis. Spektaklį sukūrė režisierius ir dailininkas Vitalijus Mazūras lipdančiu koliažo principu. Mažuosius žiūrovus stebins fantastiški aktorių aparai, kaukės, netikėčiausiomis spalvomis, perdažyti senieji daiktai scenoje. W. Hauffo pasakų pasaulin vaikus palydės Fausto Lapėno muzika.

Liepos mėn. Klaipėdą iš Stalange rito uosto buvo atplaukęs vienstagis norvegų burlaivis "Ana af Sand", pakviestas Jūrų muziejaus ir akvariumo. Tokiais burlaiviais vikingų amiai gaudydavo silkes fiorduose ir jas mainydavo kitų šalių uostuose, pasiekdami net Viduržemio jūrą. Norvegijon jie grįždavo su mediena, audiniais, vaisiais, daržovėmis ir trąšomis. Vienstiebiai norvegų burlaiviai Baltijos pakrantes dar raizydavo ir XX š. pradžioje. Istorinį burlaivį sutiko Klaipėdos vadovai ir šimtai klaipėdiečių. Norvegų jūrininkai jiems atvežė simbolinę dovaną - statinaitę silkių, už kurias mainais gavo lininių rankšluosčių.

stiprinamos augalais ir apsauginėmis juostomis. Sovietiniais laikais kitas didelis Nerijos priešas tapo žmogus. Išmokytas lenini žmo ir marksizmo dvasia. Jie-naujos, nežmoniškos sistemos mokiniai, galvojo, kad jie gali gamtą pavergti kaip ir tautas. Ypač tokie žmonės gavo plačią veikimo laisvę Raudonojoje Armijoje. Neatsitiktinai svarbiausios Sovietų Sąjungos strateginiai kariniai objektai su stitkė geriau siose ir gražiausiose Lietuvos vietovėse. Slapti kariniai ginklų sandėliai, gausybė šiuolaikinių raketų ir kitų siaubingų XX a. ginklų išsidėstė palei

Baltijos jūrą. Gausybė kariškių, nuolat zujantys kariniai sunkvežimiai kelia nuolatinę vietinių gyventojų ir Lietuvos inteligentijos nerimą. Karinės bazės Lietuvoje sunkiai užleis savo turmas pozicijas. KOVA SU KARINE STICHLJA TĘSIASI!

KADA Į KURŠIŲ NERIJĄ SUGRĮŠ NORMALUS GYVENIMAS IR ATEIS ILGAI LAUKTOJI LAISVĖ GAMTAI, ŽMOGUI IR TAUTAI?

Mart. Egys

Perduodant išeivių Lietuvių Teisininkų draugijos archyvą į Lietuvą. Iš kairės : Lietuvos Teisininkų draugijos valdybos narys A. Bartusevičius, archyvo saugotojos - A. Vasaitienė, A. Vasaitytė ir išeivių LTD valdybos vicepirm. V. Račkauskas. Ed. Šulaičio nuotrauka

tmečiui. Trečia vertus, spręsti apie Draugijos veiklą ir nuveiktus darbus vien iš retsykiais leisto laikraščio, bandyti nagrinėti ir apibendrinti visa tai, būtų pernelyg sudėtingas bei atsa kingas, o veikiausiai ir neįmanomas dalykas. Todėl, kad negalima daryti jokių išvadų neturint galimybės susipa žinti ir išstudijuoti minėtos Draugijos Archyvo. Šių eilučių autoriui atvykus į JAV, pirmiausiai ir kilo klausimai, ar dar gyvuoja Lietuvių Teisininkų Draugija užsienyje? Jeigu ne, tai kaip aptikti Archyvo pėdsakus? Kas ji galėtų saugoti? Ar toke Archyvas apskritai egzistuoja? Ar jo saugotojai sutiks, kad šis Archyvas būtų pervežtas į Lietuvą? Tuo būdu siekiant užpildyti spragą Lietuvos istoriografijoje, kurių ir taip turime pakankamai daug.

Šioje situacijoje išgelbėjo itin reikšminga pažintis su aktyviu lietuvių veikėju Edvardu Šulaičiu. Tik jo dėka pa vyko pakankamai greitai gauti atsakymus ir pagrindinius klausimus.

LIETUVIŲ TEISININKŲ DRAUGIJA UŽSIENYJE DAR GYVA!

Formaliai, LTD užsienyje egzistuoja ir dabartiniu metu. Jos pirmininkas -prof. Mečislovas Mackevičius, Vice-pirmininkas -teisininkas Vytautas Račkauskas. Tačiau nenumaldomai bėgantis laikas nusineša į nežinią vis daugiau gyvybių. Matyt, tai yra pagrindinis Draugijos organizacinės veiklos stabdys. Tenka apgailestauti, kad nauja lietuvių teisininkų generacija pamiršo savo tėvų ir senelių atkurtą Draugiją, jų nuveiktus darbus, siekiant atkurti Nepriklausomą Lietuvos Respubliką. Dabartiniu metu būtų ypač svarbus glaudus išeivijos ir Lietuvos

VERTINGAS LIETUVIŲ TEISININKŲ ARCHYVAS

Paskutiniais metais buvo tvarkytas ir saugomas teisininko, amžiną atilsi Jono Vasaičio namuose, Cicero. Šiuo metu jį kruopščiai ir tvarkingai saugojo jo žmona Anelė Vasaitis ir duktė Alė Vasaitis. LTD Vice-pirmininko Vyt. Račkausko rūpesčio dėka, jos suteiko padovanoti šį archyvą Lietuvos Teisininkų Draugijai. Archyvas buvo įteiktas LTD Valdybos nariui, šio straipsnio autoriui 1990 m. rugsėjo 1 d. Ta pačia proga norėčiau padėkoti visiems tautiečiams padėjusiems Lietuvos teisininkams įsigyti šį Archyvą LTD Pirmininkui prof. Mečislovui Mackevičiui, Vice-pirmininkui Vytautui Račkauskui, Anelėi ir Alei Vasaitis, Edvardui Šulaičiui.

ŽVILGSNIS Į TEISININKŲ ARCHYVĄ

Archyvą sudaro 23 tvarkingai numeruoti bylos. Trijų bylų stinga: 7 stambesnės bylos nenumeruotos, keletas normatyvinių aktų, pilnas "Teisininkų žinių" komplektas.

Šie dokumentai ypač atspindi aktyvią teisininkų Draugijos veiklą nuo 1950 m. iki 1970 metų. Minėtos bylos se galime rasti LTD gaunamų ir išleidžiamų raštų knygą, pradėtą 1950m., LTD padalinių susirašinėjimą su LTV CV, LTD Įstatų redakcijai paruošti 1956-1957 m. komisijos bylą, LTD CV susirašinėjimą, aiškinant lietuvių išeivių padėtį Vakarų Vokietijoje bylą, LTD CV susirinkimų, posėdžių bylą, LTD CV 1955-1959 m. su siirašinėjimą su JAV ir kitų valstybių įtakingais asmenimis bylą, Baltijos Teisininkų Asc

COMPUTERIZED
MLS
NAMŲ PIRKIMAS • PARDAVIMAS • VALDYMAS
• NOTARIATAS • VERTIMAI
VISŲ RŪŠIŲ DRAUDIMO AGENTŪRA
BUTŲ NUOMAVIMAS - INCOME TAX SERVICE
J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
6529 So. Kedzie Ave-778-2233

LIETUVOS AIDAI
Radio programa
veda KAZĖ BRAZDŽIONYTĖ
Kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio,
8:30-9:00 v. vakaro. Visos laidos iš WCEV stoties
1450 AM bangą
511 S. Norton Av. Willow Springs, IL 60480, (708) 839-2511

VINCE'S
Flower Shop - Gėlinyčia
DIDŽIAUSIAS GĖLIŲ PASIRINKIMAS:
VESTUVĖMS, LAIDOTUVĖMS IR ATOM
[VAIRIOM PROGOM]
778-7400
2612 W. 71st Street
Chicago, Ill. 60629

BALTIC MONUMENTS, INC.
Leonida Kazėnas
ATDARA KASDIEN NUO 10 - 5 VAL.
SEKMADIENIAIS PAGAL SUSITARIMĄ
Phone 312/476-2882
2621 W. 71ST STREET
CHICAGO, IL 60629

PETKUS IR SŪNUS MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

Visus laidotuvių namus galite pasiekti skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

Pasaulyje vienas iš tūkstančio žmonių kalba lietuviškai...

Ar tu vienas iš jų?

Ir nieku hitu tauta neapneis savo
širdies, sielos ir dvasios taip,
kaip savo kalbą.
VVDŪNAS

AUNIMAS

KOL JAUNAS, O BROLI, SEK PASELIO GRŪDUS
IR DIRVOS NEAPLEISKI! TUOMET, KADA JAUSI,
KAIP KONS IMA STINGTI, DVASIA JAU SUSNŪDUS,
VĖLU JUK PRIE DARBO: NESESI, NEPIAUSI.

KOL DEGA KRŪTINĖJ ŠVENTA UGNIS TOJ,
KUR TRAUKIA PRIE DARBO IR DUODA TIEK VIEKO,
JOG MENKAS IR SILPNAS NET MILŽINU STOJ,
O DIRBK, IDANT NEITŲ UGNIS TA ANT NIEKO!

KOL DAR IDEALAI, BROL, BESIGERESI,
SIEK PRIE IDEALO TIK DORO IR AUKSTO,
O SKUBINK! PASKUI TU... JŲ ISSIZADESI
DĖL TRUPINIO AUKSO, GARDAUS VALGIO ŠAUKSTO.

GYVENIMO KNYGĄ SKAITYK LAPS Į LAPĄ,
NESTODAMS, KAD KARTAIŠ Į TINGINIUS KLIUVES,
TU NESUPELYTUM IR NEITUM Į KAPĄ
BE LIKUSIO ŽENKLO, KAD ŽMOGUMI BUVĖS.

O JEIGU APILSI SUNKIAM DARBE SAVO
IR, NYKSTANT JĖGOMS JAU, NULIUSI, NERIMSI,
TAI ŽVILGTELK Į DARBĄ JAUNŲ DRAUGŲ SAVO —
VIEŅA AKIMIRKA TU IŠ NAUJO ATGIMSI.

DR. V. KUDIRKA

ORLEANO MERGELĖ

Jeanne d'Arc, Prancūzijos šventoji ir tautinė karžygė, vadinama Orleano Mergelė, gimė 1412 m. Lotaringijos ūkininkų šeimoje. Joana nemokėdama nei skaityti nei rašyti, bet buvo labai pamaldi mergaitė ir naginga siuvėja. Uoliai tėvui gelbėjo, prižiūrėdama gyvulių kaimenes. Jau nuo pat mažens ji gerai pažino vargus, slėgusius jos gimtinę.

Būdama 12 metų amžiaus, sako, ji girdėjusi Dievo balsą ir nusprendusi likti šventai gyvenančia mergaite. Po to ji dar keletą kartų turėjusi vizijų. Uoliai tėvui gelbėjo, prižiūrėdama gyvulių kaimenes. Jau nuo pat mažens ji gerai pažino vargus, slėgusius jos gimtinę.

Tėvams ir draugams toks Joanos tvirtinimas atrodė didžiausia nesą-
monė. Tėvas net pareiškė, kad ver-
čiau ją paskandins, negu leis užsiimi-
nėti taip keistomis mintimis. Bet nie-
kas negalėjo sutrukdyti siekti jai užsi-
brėžto tikslo. Būdama 16 metų, Joana
apsilanko pas karo komendantą Ro-
bertą ir reikalauja duoti jai palydovų
į sosto įpėdinio pilį. Robertas, pa-
pastas, šurkštus karys, netikėjo jos
pasakojimu apie dievišką misiją, lie-
pė liautis būti kvailute ir vykti namo.
Bet Joana nenusileido. Robertas įvyk-
dė jos reikalavimą. Apsivilkusi vyriš-
kais drabužiais Joana su šešiais pa-
lydovais išvyko į sosto įpėdinio pilį.

Pilyje ji susitiko su sosto įpėdiniu
Karoliu VII ir tam tikru ženklu, ku-
ris tik jam buvo parodytas, ji išblaš-
kė jo abejotimus dėl savo dieviškos
misijos. Karolis sutiko jai duoti ka-
riuomenės, bet pirma norėjo, kad ji
būtų teologų iškviesta. Teologai Joaną
išklausinėjo ir pripažino, kad ji nėra
eretikė. Tada Karolis jai davė 4000
vyrų kariuomenę. Joana, apsirengusi
baltais šarvais, laikydama kardą su
penkiais kryžiais, atvyko su savo ka-
riuomene prie Orleano ir prisijungė
prie miesto igtulos.

Nuolatinių anglų laimėjimų prancū-
zai tiek buvo įbauginę, kad dviejų šim-
tų anglų pakakdavo sukelti siaubą tarp
tūkstančio prancūzų. Joana juos visiškai
pakeitė, įsitikinę jos dieviška mi-
sija ir paveikti jos įkvėpiančios asme-
nybės, jie tapo kitais žmonėmis. Iš-
siveržę iš miesto, jie pradėjo pulti an-
glų įsitvirtinus bokštus. Po savaitės
sėgmingų kovų jie paėmė svarbiausią
anglų laikomą bokštą Tourelles. Tai
buvo didžiausias Joanos laimėjimas.

Šis bokštas atrodė nepaimamas, bet
Joana savo drąsa paskatino kareivius
tokiais žygiams, kurie prieš dešimtį
dienų būtų atrodę visai neįtikėtini.

Strėlei pervėrus petį, Joana krito
ant žemės. Atrodė, kad jau viskas baig-
ta, bet ji, apsiiršusi žaizdą, iš naujo
vedė vyrus puoliman. Orleanas buvo
išgelbėtas. Laimėjimo įspūdis buvo
nepaprastai didelis. Dabar atėjo eilė
anglų kariuomenei pakrūti. Netrukus
Joana dar paėmė kelis miestus, nuga-
lėdama anglus. Ji jautė, kad jau atėjo
valanda vesti sosto įpėdinį į Reimsą,
kur, pagal devynių šimtų metų papro-
čius, jis bus vainikuotas Prancūzijos
karaliumi. Beveik nesutikusi jokio pa-
sipriešinimo, ji iškilmingai pervedė
Karolį per Burgundiją ir atvyko į Reim-
są, kur arkivyskupas uždėjo jam ant
galvos karališką vainiką. Vainikavimo
metu Joana klūpėjo šalia karaliaus.

Tai buvo Joanos laimėjimų viršūnė.
Jos misija jau buvo įvykdyta. Dabar,
visiškai be jos kaltės, prasidėjo pralai-
mėjimai ir nepasisekimai. Ji ragino ka-
ralių pulti Paryžių ir išstumti iš Pran-
cūzijos, bet karalius vis negalėjo ap-
sispręsti. Jis vedė su anglais derybas,
bet be jokio pasisekimo. Pagaliau buvo
leista Joanai pulti Paryžių. Kadangi ka-
ralius, bijodamas įžeisti Burgundiją,
nedavė Joanai pakankamai kariuome-
nės, tai ir puolimas nepasisekė. Joana
buvo sužeista.

Karalius Joaną ir jos šeimą pakėlė
į bajorus, jos kaimui panaikino mokes-
čius, bet nedavė to, ko ji labiausiai tro-
ško - kariuomenės užbaigti Prancūziją,
jos išvadavimui. Joana nerimavo, nie-
ko neveikdama, išgirdusi, kad anglai ir
burgundai žygiuoja prieš prancūzus, ji
skubėjo saviškiams padėti. Puolimo
metu burgundai ją paėmė ir nelaisvę ir
atidavė anglams, kurie jau anksčiau sa-
kė ją sudeginsią, kai tik ji pakliūsianti
jiems į rankas.

Anglai nenorėjo Joanos žudyti be
teismo, kad tokiu būdu po jos mirties
dar labiau nepadidintų jos garbės žmo-
nių akyse, kurie jau dabar ją laikė
šventąja. Anglai norėjo, kad bažnyti-
niu sprendimu būtų nušalinta jos gar-
bė, kad ji būtų bažnytinio teismo pa-
smerktą, kaip eretikę. Ji buvo atiduota
bažnytiniam tribunolui, kurį sudarė
keturiasdešimt labai rūpestingai pa-
rinktų teologų, vadovaujant amžinam
Joanos priešiui, anglų įrankiui, vysk.
Cauchon. Ją kaltino erezija ir ragana-
vimu. Reikia pastebėti, kad nuo to lai-
ko, kai ją suėmė, iki suėginimo pra-
ėjo ištisi metai, bet karalius per tuos

metus nė piršto nepajudino, kad ją iš-
gelbėtų. Teismas buvo pasibaisėtinai,
pilnas melo ir tiesos iškraipymų. Iš
pradžios viešai, o paskui kalėjime ją
kuo žiauriausiai tardė, primeddami
daugybę kalčių. Ji buvo kaltinama, kad
jos vizijos buvusios velniškos, kad jos
pranašystės netikros, kad ji gėdinasi
savo lyties, dėvėdama vyriškus dra-
bužius, ir kad ji mano turinti teisę
kreiptis į Dievą, aplenkdama Bažny-
čios galvas. Kai vienas teisėjas pa-
reiškė, jog jos byla esanti nelegali,
jis tuoj buvo pašalintas iš teismo są-
stato. Į Joanos reikalavimus leisti jai
kreiptis į popiežių nebuvo atkreipta
dėmesio.

Bylos metu Joana buvo labai rami
ir vykusiai atsikirsdavo teisėjams.
Vienam teisėjui, blogai kalbėjusiam
prancūziškai, užklausus Joaną, kokia
kalba į ją kreipėsi šv. Margarita, ji
ramiai atsakė: "Geresne prancūzų
kalba negu jūsų". Į nuolat kartojamą
kaltinimą, kad ji esanti nekukli, nes
dėvinti vyriškus drabužius, Joana at-
sakė, kad ištvirtusiems anglų kariam
ją saugojant, tai rėdytis esą išmintin-
giausia.

Nuolat kankinama, ji palūžo ir at-
šaukė savo "klaidas". Tada ją pasmer-
kė kalėti iki gyvos galvos. Anglai la-
bai pyko, kad Cauchon jos nepasmerkė
mirti, bet Cauchon atsakė, kad dar ne
viskas baigta. Tikrai jo klastos dar
nebuvo pasibaigusios. Joana turėjo pa-
sižadėti niekad nedėvėti vyriškų dra-
bužių, bet kalėjimo sargai jai kitokių
drabužių nedavė tik vyriškus. Tada ją
paskelbė atkritusia eretike ir pasmer-
kė sudeginti ant laužo.

Joanos mirties scena įvyko 1431 m.
gegužės mėn. 30 d. Rouen miesto tur-
gavietės aikštėje. Kai ji buvo atvesta
prie laužo, paprašė kryžiaus, bet nie-
kas jo neturėjo. Tada vienas sumanus
kareivis padavė jai dvi surištas laz-
deles. Netrukus iš kaimyninės bažny-
čios buvo atneštas tikras kryžius ir
laikomas prieš ją, degančią ant laužo.
Ji mirė, bučiuodama kryžių ir ištarda-
ma Jėzaus vardą.

Karoliui VII ir Joanos šeimai pra-
šant, popiežius paskyrė specialią ko-
misiją, kuri atnaujino Joanos bylą, pa-
naikino buvusį teismo sprendimą, apgy-
nė jos garbę. Popiežius Pijus X ją pa-
skelbė palaimintąja, o Benediktas XV -
šventąja (1920 m.) Taip pat ji buvo pa-
skelbta antrąja Prancūzijos globėja.
Jos šventė yra švenčiama gegužės 30
dieną.

Joana yra gražus pavyzdys ir mūsų
mergaitėms. Dabar mūsų tėvynė yra
dar liūdnėsnėje padėtyje, negu anų lai-
kų Prancūzija. Norint likti lietuviams ir
išlaikyti savo tėvynės meilę, kalbą, tra-
dicijas, kartais gali prireikti panašaus
didvyriškumo, kurį parodė jaunoji Orle-
ano Mergelė.
J. S.

ŠALFASS-os
Suvažiavimas

Metinis visuotinis Š. Amerikos Lie-
tuvų Fizinio Auklėjimo ir Sporto Są-
jungos suvažiavimas įvyks 1990 m.
lapkričio 17 d., šeštadienį, Clevelan-
do Lietuvių Namuose, 877 East 185-th
St., Cleveland, Ohio 44119. Telefonas
(216) 531-2131.

Suvažiavimo pradžia - 11:00 v. ryto
Pagal ŠALFASS-gos statutą, spren-
džiamuoju balsu suvažiavime dalyvau-
ja sporto klubų rinktieji atstovai ir
rinktieji bei skirtieji ŠALFASS-gos
pareigūnai. Patariamuoju balsu kvie-
čiami dalyvauti sporto darbuotojai,
fizinio auklėjimo mokytojai, sporto
veteranai, lietuviškų organizacijų bei
spaudos atstovai ir visi lietuvių spor-
tinių judėjimo besidomintieji.

Smulkios informacijos pranešamos
sporto klubams ir ŠALFASS-gos pa-
reigūnams. Organizacijos ar asmenys
norį gauti smulkesnių informacijų ar
duoti pasiūlymų, prašomi kreiptis į
ŠALFASS-gos Centro Valdybos sekre-
torių Algimantą Tamošiūną, 317 South
Catherine Ave., LaGrange, IL 60525.
Tel. (708) 354-2516.

Šiame suvažiavime bus renkama
nauja ŠALFASS-gos Centro Valdyba,
Revizijos Komisija ir Garbės Teis-
mas. Ypatingai svarbus punktas bus
IV-sios Pasaulio Lietuvių Sporto Žai-
dynės 1991 m. Lietuvoje ir su jomis
surišta Š. Amerikos lietuvių sportinin-

Montessori pedagogės su Lietuvos Kultūros ir Švietimo ministru. Iš
kairės: D. Tilindienė, D. Petrutytė, ministras Darius Kuolys, D. Dir-
vonienė, St. Vaišvilienė ir V. Gasperkaitė. Viktoro Kučo nuotrauka

LIETUVOS JAUNIAUSIAS MINISTERIS
CHICAGOJE

Lietuvos švietimo ir kultūros mi-
nisteris Darius Kuolys, kuris yra jau-
niausias iš visų Lietuvos ministerių
(jam tik 27-ri metai) savo viešnagės
metu Chicagoje turėjo susitikimą su
vietos lietuvių švietimo ir kultūros
darbuotojais rugsėjo 5 d. Balzeko lie-
tuvų kultūros muziejuje.

Šį jauną vyrą, kuris Vilniaus Unive-
rsitete yra baigęs literatūros - istori-
jos studijas, pristatė JAV LB Kultū-
ros Tarybos pirm. Dalia Kučienienė
kuri supažindino su jo netaip jau ilgu
gyvenimo keliu.

Pats ministeris savo kalbos prad-
žioje šiltai atsiliepė apie išeivių lie-
tuvų darbus bei veiklą. Be jūsų mes
nebūtume prisikėlę, - jis akcentavo,
o vėliau teigė, kad "Lietuva yra visų
mūsų rankose."

Min. Kuolys pažymėjo apie padary-
tas ir daromas reformas švietimo
srityje. Akcentavo, jog ministerijoje
dirba daug naujų pareigūnų, o mokyk-
lose padaryta pakeitimų programose
(visiškai išgaravo karinis paruoši-
mas). Ruošiama nauja mokytojų kar-
ta, dar šiemet pasirodys dešimt naujų

važdovėlių.

Šalia kitų naujenybių jis pažymėjo,
jog ministerijoje sukurtas atskiras
ryšių su tautiečiais užsienyje sekto-
rius. Paminėjo, jog laukiama talkos iš
užsienyje gyvenančių lietuvių, kurie
čia dirba universitetuose.

Kalbėtojas papasakojo apie švieti-
mo ministerijos aparatą. Šiuo metu,
sujungus švietimo ir kultūros minis-
terijas į vieną, joje dirba apie 190
žmonių. Ministeris turi tris padėjėjus
kultūros, bendrojo lavinimo ir specia-
lių mokyklų reikalams. Taip pat veikia
ir įvairūs departamentai. Paminė-
jo jog panaikintos privilegijos rusų
kalbos mokytojams, kurie iki šioliai
gaudavę didesnę algą.

Po pranešimo buvo gana daug kla-
simų iš publikos į kuriuos ministeris
gana vaizdžiai atsakė. Sveikinimo žo-
dį tarė Lietuvių Fondo pirm. advoka-
tas Algirdas Ostis, o uždaramąjį -
JAV LB Švietimo Tarybos pirm. Re-
gina Kučienė. Po to visi dalyviai buvo
pakviesti vaišėms, kurių metu dar bu-
vo proga asmeniškai pasikalbėti su
min. D. Kuoliu.

E. Šulaitis

Lietuvos kultūros ir švietimo ministrą Balzeko liet. kultūros muzie-
juje pristato JAV LB Kultūros tarybos pirm. D. Kučienienė. Šalia jos
Lietuvių Fondo pirm. adv. A. Ostis, min. D. Kuolys ir R. Kučienė.
Ed. Šulaitis nuotrauka

Gimtoji Žemė

Kaip tikra
motina, tu globoji kūnus
laisvės kovų Savanorių
ir kritusių prieš atėjūnus
Žaliojo Miško Brolių.

Priglaudei
žuvusius nuo priešo granatos
tėviškęs miško glūdumoje,
liūdi tauta ir likę gretos -
išstremtos žemėj svetimoj.

Užmigo
nusprogdinę veidus herojai -
kad'stribai" neatpažintų
ir jų tėvus, seses ir brolius
už speigračio nenuodangintų.

Globoji
keturiasdešimt pirmų metų
kritusių sukilėlių kūnus,
kai gujo gajaus azijatų -
pas "matuška" su perkūnu!

Tremtiniai
praradę jaunystę saulėtą,
jau grįžta jų kaulai karstuos...
į gimtą žemę numylėtą -
laukt Viešpaties Teismo Dienos!

Ateina
iš "rojaus" karstai užcinuoti -
tai nekalta laisvės auka,
jų kūnai sunkiai sužaloti -
armijos sadistų ranka!

Taip, dygsta
kryželiai ir nauji kapeliai
nukryžiuotoj mūsų Lietuvoj -
O mes? Vergo ikoną jų šaliai
ant imperijos kapo Maskvoj!

Kęstutis Radvilėnas

ŠALFASS-gos CENTRO
VALDYBA

KULTŪRINIS PUSLAPIS

Kur Gimta Giria, Miškai...

Egidijus Mažintas

Senovinis restoranas Čekijos kalnuose. Alumi vaišinasi miestelio svečiai, turistai ir šeimininkai. Ant pakylų mažas orkestrėlis. Muzikantai išpildo čekų klasiko A. Dvoržako melodiją. Staiga kažkuris iš muzikantų suklusta. Restorano svečiai tuoj pakyla iš savo vietų ir juokaudami reikalauja mubausti kaltininką. Toliau muzikantai priversti groti stovėdami ant vienos kojos arba sėdėdami ant grindų. Toks čekų liaudies paprotys: klasika privalo gerbti visi! Kauno miesto svečiai taip pat maloniai nusitebinti, kad klasikų melodijų gali pasiklausyti restorane. Tai "Metropolio" restorano muzikantai su Kauno Muzikinio teatro solistu Gedimynu Maciulevičiumi išpildo nesenstančias klasikines melodijas.

1982 m. Kauno muzikiniame teatre debiutavo baritonas Gediminas Maciulevičius, buvęs Vlado Čiaso mokinių Vilniaus Konservatorijoje. Dainininkas iškart įsiliejo į teatro repertuarą, sukurdamas įvairių vaidmenų operose, operetėse ir miuzikluose. Tai Silvijų R. Leoncavallo opere "Palliaci", Guljelmas W. A. Mozarto opere "Cosi fan tutte", Danyla F. Leharo operetėje "Linksmoji našlė" ir grafas Liuksemburgas to paties pavadinimo F. Leharo operetėje.

Kas mažai žino operos ar operetės pasaulį, matyt sunkiai nutuokia, kad tai kas scenoje vyksta lengvai, tarsi juokaujant, pasiekiamas sunkiai, kruviniu darbu repeticijoje. Kiek prakaito ir sūrių prakaito lašų išliejama vien

šuns, ten leki, tenai bėgi. Todėl pageidauju, kad palaiduotumėte šunų kapinėse.!!

Dažnai stebiu G. Verdi operos "Traviata" pastatymą Kauno Muzikiniame teatre. Ir kiekvieną kartą gėriuosi legendinio lietuvių dailininko L. Truikio dekoracijomis, režisierės A. Ragauskaitės režisūra, orkestro skambe. Tačiau tikra spektaklio puošmena dainininkai D. Vėbra ir G. Maciulevičius (Ž. Žermonas), S. Martinaitytė ir L. Kinderytė (Violeta), J. Antanavičius ir A. Agamirzovas (Alfredas). Mačiusieji Vilniaus ir Kauno "Traviatų" pastatymus visiškai pelnytai pirmenybę atiduoda kauniečiams. Naujai atsidarius Kauno Konservatorijai labai sustiprės teatro trupė. Manoma, kad operos centras vėl gali tapti Kaunas, kuriame buvo sukurtos gražios muzikinės tradicijos. O Valstybės Opera pelnytai turėjo pasaulinį pripažinimą. Valstybės Operos šlovė puikus pavyzdys šiandieniniams teatro menininkams.

Tradicinio klausimo, ką labiau myli operą ar operetę dainininkui neužduodu, nes jaučiu, kad dainininkas atsakys: "O ką Tamsta labiau myli mamą ar tėtį?" Kur sunkiau ar F. Leharo operetėje "Der Graf von Luxemburg", kur tenka daugiau kaip tris valandas scenoje šokti ir dainuoti, ar sakysime, sudainuoti Prologą "Si pūo...", teturkantį vos šešeris minutes, R. Leoncavallo opere "Palliaci"?

"Vienodai sunku. Tačiau kai pavyksta gerai sudainuoti, esu laimingas kaip vaikas..." - sako dainininkas. - Opera tuo ir žavi, kad bendravimas tarp partnerių scenoje yra nuosirdus, o nederbtinis. Kada buvau laimingiausias? Kai gimė sūnus. Ta akimirka man ir brangiausia."

Kiekviena spektaklyje, kuriame dainuoja Gediminas Maciulevičius, tarpe žiūrovų visada sutiksi linksma, besišypsanti moterį su dviem vaikais - mergaitę ir berniuką. Jie atėjo pažūrėti scenoje savo vyro ir tėčio. Šis G. Verdi "Traviatos" operos veiksmas ypatingas. Ž. Žermonas įeina į kambarį, Nusiima skrybėlę ir lėta žingsniu priėjęs prie Alfredo (J. Antanavičiaus) apkabina jį ir dainuoja: "Kur gimta giria laukai argi dingo jau sūnau, argi, dingo jau širdij jūros toliai ir laukai..."

EŽERŲ VAINIKĖ - LIETUVA

Tenai,
Kur pušelių
Žalia garbana,
Kur Nemuno juosta
Ir sesių daina,
Ten skraido
Kalmėluos
Smiltis gelsva...
Tenai ežerų vainikė
Dainava...

Dainava - tai Dusios, Obelijos, Metelių, Žuvinto, Daugų, Ilgų ežerai. Nu

Lituanistikos Tyrimo ir Studijų Centro muziejaus direktorė N. Mackevičienė iš muziejaus kolekcijos šiai parodai atrinko 3 senovinius kryžius ir du medžio drožinius: Šv. Jurgį (1710 m. ir "Pietą" (1810 m.).

Parodoje dalyvavo visa eilė meno kritikų, korespondentų ir žymių Lietuvos valstijos dailininkų. Jau sekančią dieną, rugsėjo 16 d. "SOUTH BEND TRIBUNE" laikraštyje pasirodė išsami Jeanne Derbeck parodos atidarymo recenzija su dailininkų A. Sutkuvienės ir J. Daugvilos spalvotomis fotografijomis ir dail. P. Domšaičio paveikslu spalvota reprodukcija.

Lietuvių Dailiojo Meno Instituto ir LTSC pirmininkas prof. J. Račkauskas pasidžiaugė pavykusia paroda. Be kitų ko profesorius pridūrė:

"Didesniąją parodos dalį sudarė pasaulinio masto lietuvių dailininko P. Domšaičio 21 paveikslas. Parodos lankytojai susidomėjo ir dail. A. Sutkuvienės darbais, pasižymintais emocionalių išgyvenimų ir puikiai darbų atlikimo technika. Sveikiname visus parodoje dalyvavusius menininkus, už puikų lietuviško meno reprezentaciją, techniškai puoselėjančius ir atgaivinančius lietuvišką tautodailę. Kviečiame visus aplankyti šią parodą, kuri veiks Indijoje iki spalio 21 dienos."

Po parodos meno kritikai, žurnalistai, muziejaus direktoriai ir darbuotojai, menininkai ir didelė dalis parodos svečių buvo pakviesti į dail. V. Balukienės rezidenciją, kur įvyko šaunus priėmimas.

em

Dalis dalyvių skautininkų ir skautininkių bei vadovų suvažiavime Pasaulio Lietuvių centre š. m. rugsėjo 15 - 16 d. d. Suvažiavimas praėjo su dideliu pasisekimu, kurį tvarkė Nerijos tautos sesės, vadovaujančios tautininkės Violetos Paulienės. Lietuvos Skautų Tarybos pirmas ninkas vyr. sk. Feliksas Šakalys apibūdino Lietuvos skautų veiklą Lietuvoje ir gavo medžiagos parsivežti atgal stiprinti skautiškai veiklai. J. Tamulaičio nuotrauka

Simno, Lazdijų, Vėisėjų ligi Alytaus, Daugų ir Varėnos link Druskininkų. Kur Nemunas teka pro Liškiavą, Merkinę, Punią. ten pušelių gojai smau - džia seni ūksmingi miškai. O tarp jų išsimėtę Dzūkų kaimai. Mažai derlingą smėlį dirbdami dzūkai visa siela suaugę su gimtąja žeme, aplaistyta kovose su kryžiuočiais. Nemuno, Merkių upių pakrantėse labai daug senų gyvenviečių pėdsakų. O kiekvienas smėlynas akmuo slepia senovinių kovų, medžioklių ir darbo įrankių liekanas: titnaginius strėlių antgalius, kitus dirbinius net nuo akmens amžiaus laikų. Čia daugiau negu kitur randama lyrinių dainų, romantiškų padavimų, pasakėčių, poringų. Nenuostabu, kad čia užaugo tokie spalvų ir žodžio meistrai, kaip M. K. Čiurlionis, V. Krėvė-Mickevičius, A. Žmuidzinavičius.

Sunku šiandien nustatyti Dainavos krašto ribas. Istoriniuose vingiuose ir verpetuose jos kito. Jei anksčiau Dainava vadino sūduvinės Nemuno pusės dzūkus. Tai V. Krėvė-Mickevičius įteisino "Dainavos senų žmonių padavimuose" Dainavą ir vilniškę Nemuno pusę. Visur, kur meti žvilgsnį - smėlio kalvos ir žali miškeliai žiburiuoja priglūdę prie didelių ir mažų ežerėlių.

1831 m. ir 1863 m. valstiečių sukilimų metu šie tankūs dzūkų miškai slėpė sukilėlius, kovojančius už lais-

vę ir žemę, prieš baudžiavą ir carą. Apie tai liudija 1831 m. sukilėlių vadė E. Platerytės kapas Kapčiamiesityje. Aplankiau šią šventą vietą, mėčiau vieną kitą šaką, išroviau piktžolę.

Dainava - tai ne vien graži gamta ir nuosirdūs dzūkai. Dainava - tai pokario metų amfiteatras, kur ne plėšrieji žvėrys, bet sužvėrėję žmonės drąskė, kankino, žudė nekaltuosius, mirčiai pasmerktuosius. Įsitikinome, kiek apščiai turime žmonių linkusių ir sadižmą, despotizmą. Visi jie be išimties išjungę ir stribų gaujas ir molankiai talkino žvėriškumui perversionus. Raudonajai armijai. Sudegintos sodybos, pirkios Dzūkijos kaimuose. Dar gyvi mačiusieji pokaryje NKVDistų kankinimus ir gyvus žmonių fakelus. Bolševikinių despotų reikalavimai iš pasmerktųjų, tokie pat kaip ir romėnų: "AVE IMPERATOR - MORITURI TE SALUTANT!" - "BŪK PASVEIKINTAS IMPERATORIAU - MIRČIAI PASKIRTIEJI TAVE SVEIKINA!"

Pasakojo, kad dar prieš keletą metų, aludėje isigėres Dzūkijos stribas girdavęsis kaip jie visa gauja musive dē kankinti vietinės parapijos kuniga. Prieš sušaudant, kunigas peržegnojo juos ir pasakė: "Atleisk jiems VIEŠPATIE, nes jie NEŽINO KĄ DARO!" Eg. Maž.

POETĖS MARIJOS AUKŠTAITĖS CENTRO LEIDINIAI

	psl.	Kaina
1 Rožių Vasara (poezija)	762	\$ 15.00
2 Išėivės Keliu (biografija)	208	10.00
3. Išėivė (biografija)	266	11.00
4. Ant Marių Krašto (romanas)	420	14.00
5. Nubangavę Kūdikystės Dienos (biografija)	236	10.00
6. Lyrika (poezija, posakiai)	204	11.00
7. Išėivės Memuarai (biografija)	178	12.00
8. Audringaisi Vieškeliais (14 apysakų)	396	30.00
9, ir 10. Poetės Marijos Aukštaitės Sutautų Kūrinių Katalogas I ir II (išbaigta ir nebus kartojama)	833	300.00
11. Meilė Sutemose (18 apysakų)	296	25.00
12. Klaudijus Kalėdų Verpetuose (19 Kalėdinių ir Velykinių apysakų)	242	25.00
13. Sielos Simfonijos (poezija)	346	30.00
14. Sopulingoji Lietuvė Motina (poezija)	100	25.00
15. Išėivės Memuarai II (istorija, biografija)	422	40.00
16. Mano Meditacijos (filosofija)	384	35.00
17. Pergventų Dienų Žiedai (23 apysakos)	248	25.00
18. Meilės Sonetai (poezija)	194	30.00

46 Arthur Mark Drive
Port Hope, Ontario
Canada L1A 3X1

PAVYKUSI PARODA

Rugsėjo 15 d. John B. Blank Center for the Arts, 312 East Eighth street, Michigan City Indiana įvyko parodos pavadinimas "The Spirit of Lithuania" atidarymas.

Gruožiuosį dailininkų M. Ambrozaitienės, V. Balukienės, a. a. P. Domšaičio, J. Daugvilos, J. Marks, A. Marek, a. a. V. Petravičiaus, M. Stankūnienės,

A. Sutkuvienės darbai.

Jau XV-XVI amžiuje M. Radvilos, D. Chalecko, M. Hlebiavičiaus dvarų dirbtuvėse Vilniuje buvo audžiami ir dažomi audiniai, raštuotos drobės, spalvingos gūnios ir juostos. Parodoje išstatyti dailininkų darbai patraukė lankytojų dėmesį techniškai išraiškingu raštu, bei spalviniu derinių grožiu.

Dailininkės, dalyvavusios Michigan City, Indiana, parodoje "Spirit of Lithuania": Vanda Balukienė, Ada Sutkuvienė, Marija Ambrozaitienė, Marytė Gaižutienė su John G. Blank, Center for the Arts muziejaus direktore Barbara Stodola.

KELIAS SUNKUS-BET AIŠKUS

1990 kovo 11 Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Aktais dėl Lietuvos nepriklausomybės atstatymo visų pasaulio lietuvių buvo sutiktas su dideliu džiaugsmu. Tą aktyvą vaizdą kaip pavasario saulutės patekėjimą, kuriai sušvitęs, daug kas tikėjimės, staiga išstiprė stori okupacijos ledai ir per dieną sužaliuos tėvynės laukai.

Riedant džiaugsmo ašaroms, daugelio rimčiau galvojančių veiduose rodėsi ir susirūpinimo raukšlės. Buvo aišku, jog Nepriklausomybės atstatymo aktas nėra burtininkės lazdelė, kuria pamojus pranyks iš Lietuvos sovietiniai daliniai su savo raketomis ir tankais, galvotrukčiais išsinešdins maskvinis saugumas, atsivers sienos. Dešimtmečiais statytą okupacijos mūrą negalima juk per dieną nugriauti. Nebent tik tuo atveju, jeigu Sovietų Sąjungoje kiltų kruvina revoliucija. Bet tada ir Lietuva be kraujo praliejimo neapsieitų.

Jokia tauta negavo nepriklausomybės be kovos ir aukų. Džiaugsmo vėliavoms plazdant, kovo 11 turėjo būti aišku, kad ir Lietuvos kelias į Nepriklausomos valstybės atstatymą bus ilgas ir duobėtas. Netrukus teko pajusti maskvinės blokados "malonumus". Kariniai daliniai ne tik kad nebuvo atšaukti, bet dar sustiprinti. Sienos ne tik kad neatvertos, bet dar sklandžiau užtrenktos. Maskvinis saugumas irgi ne paleistas į pensiją.

Nors dėl blokados Lietuva turėjo milijoninius nuostolius, bet ir susilaukė ne tik laisvojo pasaulio kraštų, bet ir sovietinių tautų užuojautos ir priitarimo. Tai didelės Kovo 11 akto laimėjimas. Maskva priversta sėsti už derybų stalo su Lietuva, apie kurias anksčiau nei girdėti nenorėjo. Jos buvo sunkios ir ilgos. Neteks per daug stebėtis, jei ne visi lietuvių reikalavimai iškart bus patenkinti.

Lietuvių derybininkai turi aiškiai nubrėžtą tikslą - Lietuvos nepriklausomos valstybės atstatymą. Jie reikalingi Lietuvos gyventojų ir užsienio lietuvių paramos. Mūsų visų žvilgsnis turėtų būti nukreiptas į kalną, kurio viršūnėje spindi Nepriklausomybės žvaigždė. Su mumis į jį kopia ir latviai su estais. Ta žvaigždė žavi ir vilioja ir kitas Sovietų Sąjungos tautas.

Kad parama į nepriklausomybę žengiančiai tautai būtų išreikšta ne tik žodžiais, Vokietijos LB valdyba pakvietė Vokietijos lietuvius bei jų draugus aukoti Lietuvos atstatymui ir susilaukė gavo atgarsio. Į tam reikalui atidaryta sąskaita (Volksbank Kreis Bergstrasse eG, Konto-Nr. 8 9516 08, BLZ 509 914 00, 6840 Lampertheim) iki šiol suplaukė per 20 000 DM. Tikiu, kad aukos nenusios plaukiosios. Tai geriausias įrodymas, kad nesame abejingi brolių ir sesių pastangoms nusimesti okupacijos jungą.

Kita Vokietijos lietuvių ir jų pagalbos Lietuvai programa yra lietuvių kultūros instituto vykdomas vaistų vaistas. Jau sutelkti ir išsiųsti dideli kiekiai, verti šimtus tūkstančių DM. Vaistus tęsiamas, vaistai plaukia ir nuolat persiunčiami į Lietuvą. Aukotojai tiek pinigais, tiek ir vaistais gali savo aukas mums rašyti nuo mokesčių.

Vasario 16 gimnazijoje lankėsi Žemaičių ir Mainzo vyskupai

Žemaičių Vyskupas Antanas Vaičiūnas atvažiavo gegužės 7 tiesiog iš Frankfurto aerodromo, Vokietijos liet. katal. sielovados direktoriaus prel. Antano Bungos, tėvo dr. Konstantino Gulbino, sąžinės kalinio kun. Alfonso Svarinsko, kun. Kazimiero Senkaus ir kapel. kun. Edžio Putrimo lydimas. Gimnazijos vadovybė ir mokiniai juos pasitiko su duona ir druska, o tuo metu čia svečiavęsi liet. liaudies muzikos ansamblis ŽVELSA iš Klaipėdos - su žemaitiška daina ir liaudies instrumentų muzika. Visi svečiai buvo pakviesti iškilmingos vakarienės su mokiniais ir mokytojais Gimnazijos valgyje. Prie stalo garbingą svečių pasveikino direktoriaus pavaduotojas Ronaldas Tesnau ir kapel. kun. Putrimas. Sugiedota ilgiausių metų.

Vyskupas A. Vaičiūnas kalbėjo, jog visą ką čia girdi ir regi, jį džiugina jau daina. Perdavė kardinolo Šladkevičiaus Lietuvos knygų, klierikų ir visų jos žmonių sveikinimus. Pasakojo apie kryžiais pasipuošusią Lietuvą. Komunizistai juos grovė, bet žmonės vėl atsistatė.

Į Gimnaziją vyskupas atskrido iš JAV - bių. Keliaudamas po vakarus nuolat girdėjo priekaištus, kad lietuviai per anksti atsibudo - pasukbėjo paskelbti nepriklausomybę. Jis visiems sakė, jog žodis tartas ir lietuvių ir nelaisvę negrįš, nors ir daug reikėtų kentėti. Kvietė Vokietijos lietuvius, ypač jaunimą, dirbti ir aukotis Dievui ir tėvynei. Per vakarienę grojo muzikos mokytoja A. Paltino vadovau-

jamas mokinių orkestras. Vakare vykusios Vaičiūnos su jį lydėjusiais kunais aukojo šv. mišias perpildytoje Romuvos pilies koplyčioje. Per pamokslą priminė rusiško okupanto vykdytus genocidinius nusikaltimus prieš lietuvius, papasakojo dramatiškus epizodus iš Kražių skerdynių, Rainių miško žudynių, masinių tremimų. Tai aukos ant Lietuvos laisvės aukuro. Jų dėka Lietuva išliko lietuviška ir krikščioniška. Prieš palaiminimą vyskupas dėkojo kun. Svarinskui, prel. Bungai, tėvui K. Gulbinui ir kun. Senkui už jų suteiktą didelę paramą Žemaičių vyskupijai, o kapelionui kun. Putrimui už tautišką ir krikščionišką išsilavinimą lietuvių jaunimo auklėjimą.

Gegužės 9 vysk. Antanas Vaičiūnas, Vokietijos liet. katal. sielovados direktoriaus prel. A. Bungos lydimas, aplankė Vokietijos vyskupų konferencijos pirmininką Mainzo vyskupą Lehmaną. Vakare jis vėl atvyko į Romuvą, šį kartą susitikti su Vasario 16 gimnazijos ateitininkais.

Pilies konferencijų salėje mielą svečių pasveikino Vysk. Motiejus Valančius moksleivių ateitininkų kuopos globėja Marytė Šmitienė, painformuodama, kad susitikimas su Lietuvos vyskupu ateitininkams labai malonus ir naudingas.

Vysk. Vaičiūnas sakė, jog ateitininkų pažadas tarnauti Dievui ir tėvynei yra tolygus kunigo per šventinimą duodamai priesaikai. Ateitininkai turi būti šaunuliai ir drąsūs, pamaldūs, vengti ydų, kaip piktnaudžiavimas alkoholiu, rūkymas, ištvirkavimas. Ateitininkai ir krikščionys demokratai išgelbėjo Lietuvą nuo ateizmo. Kvietė lankyti Lietuvoje vyskupus aptarė atsakinėdamas į klausimus.

KLADINANTIS POKALBIS PRANCŪZŲ SPAUDOJE

Kanados prancūzų dienraštis "Le Droit" 1990. VII. 7 išspausdino straipsnį apie Lietuvą su klaidinančia informacija priskiriama lankytoji iš Lietuvos.

Kanados sostinėje Otavoje 1990 m. birželio - liepos mėnesį lankėsi grupė žurnalistų iš 23 pasaulio šalių, globojama tarptautinės katalikų spaudos sąjungos. Grupėje buvo ir vienas lietuvis - Egidijus Vareikis, Lietuvos krikščionių demokratų partijos laikraščio redaktorius.

Visą grupę, viešėjusią Kanadoje 10 dienų, globojo Šv. Pauliaus universiteto socialinės komunikacijos institutas Otavoje. Pastarojo atstovas Guy Marchessault padarė pasikalbėjimą su E. Vareikiu - jaunu žurnalistu ir biologu (32 m. amžiaus) ir, remdamasis jo pareiškimais, parašė straipsnį apie Lietuvą "L'Eglise soutient le nationalisme lituanien" (K. Bendrija remia lietuvių nacionalizmą). Straipsnio pradžioje kalbama apie lietuvių kalbą ir jų religiją (beveik 90% katalikų, 10% ortodoksų).

Padėtis Lietuvoje, pasak E. Vareikio, esanti panaši į Lenkijos, kuri buvo okupavusi Lietuvą nuo 1386 m. iki 1795 m. Tai didelė klaida, atrodo, pada ryta straipsnio autorius. Jo manymu, Lietuva buvo lenkų okupuota nuo krikščionų priėmimo iki paskutinio padalinimo. Galimas dalykas, autorius naudojosi lenkų šaltiniais, kuriuose rašoma, kad Lietuva tapo Lenkijos dalimi nuo Liublino unijos 1569 m. Bet tai klaidinga unijos interpretacija - Lietuva savo valstybingumo neprarado ir drauge su Lenkija sudarė federacinę sandraugą.

Yra lenkų istorikų, kurie remiasi 1385 m. Kriavo sutartimi, kuria Lietuva tapusi Lenkijos dalimi. Bet ir tai yra klaidinga sutarties interpretacija, kurią atmetė net toks žymus lenkų istorikas Haleckis. Vis dėlto kitataučių spaudoje dažnai matyti lenkų interpretacijos įtaka, klaidinanti visuomenę - ji kalba apie praeities Lietuvą kaip Lenkijos dalį. Tai matyti ir "Le Droit" straipsnyje.

Lietuva konfederacijoje?

Kitas pareiškimas, priskiriamas E. Vareikiui, kalbėjusiam apie Lietuvos nepriklausomybę, yra šis: "Egidijus Vareikis nėra linkęs į per daug radikalių žingsnių. Pasak jo, Lietuva yra pasiruošusi gyventi konfederacijoje: arba su Sov. Sąjunga arba su kitomis Rytų šalimis, neseniai nukomunistintomis (Lenkija, Čekoslovakija, Vengrija) arba su skandinavų šalimis (populiariausia galimybė lietuvių tarpe, jo manymu). Visa tai - derybų dalykas. Neužmirština, kad Lietuva yra Sov. Sąjungos respublika, geriau besilaikanti ekonomikai, kur gyvenimo lygis aukščiausias".

Gegužės 10 rytą Romuvos pilies koplyčioje Telšių vyskupas aukojo šv. mišias su prel. Bunga ir kun. Putrimu. Per pamokslą jis pastebėjo, kad ir Vakaruose reikia drąsos išpažinti savo tikėjimą. Ją duoda Šv. Dvasia. Tada Sutvirtinimo sakramentą suteikė moki- nei Antonetai Skalinskaitei iš JAV - bių Viktorijos vardu.

Po pamaldų kun. Putrimas dėkojo svečiams už apsilankymą. Tai esąs pirmas kartas, kai vyskupas iš Lietuvos aplanko Vasario 16 gimnaziją. Vysk. Vaičiūnas dėkojo prel. Bungai, kapel. Putrimui ir Gimnazijos vadovybei už svetingumą ir globą. Po poros valandų skrisias namo, deja, per Maskvą kas neteikia jokio malonumo. Grįžęs žadėjo papasakoti kaip lietuvių svetur gražiai gyvena ir rūpinasi Lietuva

MAINZO VYSKUPAS AUGZILIARAS FRANZISKUS EISENBACH

GEGUŽĖS 11 suteikęs Sutvirtinimo sakramentą Huttenfeldo jaunimui, panoro pamatyti vienintelę lietuvių išėjusių gimnaziją ir po gaisro atstatytą Romuvos pilį. Atvyko Lampertheimo Šv. Andriejaus parapijos klebono dekanas Hammerich bei Huttenfeldo kapeliono kun. Rein ir kitų lydimas. Prie Gimnazijos durų jis atėjo per mokinių - virš galvų ištiestą tautinių juostų tunelį. Čia jis pasveikino Gimnazijos direktoriaus pavad. R. Tesnau ir kun. J. Dėdiną. Mokinės aprišo garbingą svečių tautine juosta. Grojo mokinių orkestras. Tautiniais drabužiais apsiėmę šokėjai pašoko Leliūnų kadrių ir Malūnų.

Vysk. Eisenbach dėkojo už gražų priėmimą. Žadėjo ir ateity remti šią reikalingą mokyklą, vildamasis, kad jos, kaip ir visos Lietuvos, laukia graži ateitis.

Čia vėl kas nors nesuprato dalyko esmės. Kovo 11 aktas, kuriuo atstatoma Lietuvos respublika, nekamba apie jokias konfederacijas. Aktas Aukščiausiosios Tarybos buvo priimtas beveik vienbalsiai. Nė viena partija nepasiskyrė prieš. Nebuvo girdėti ligi šiol, kad kuri nors Lietuvos partija būtų pasisakiusi už konfederaciją, ypač su Sov. Sąjunga. Juk konfederacija su Sov. Sąjunga reiškia pasidikimą jos sudėtyje! Tai prieštarauja Lietuvos nepriklausomybei. Argi kr. demokratų partija yra taip nusiteikusi? Ar E. Vareikis, būdamas jos vicepirmininku, išreiškė jos nuomonę, ar įvyko koks nors nesusipratimas?

Katalikybė remia nacionalizmą "Le Droit" straipsnio autorius kalba apie Lietuvos katalikų Bendrijos paramą nacionalizmui ir tai pabrėžia antraštėje. Prancūzo ir anglo ausiai tas žodis gal būtų skamba priimtina. Lietuvui nacionalizmas yra pertekus tautiškumas, aukštinant tik savo tautą. Tai kraštutinumas, nepriimtinas nuosaukiai galvosena. Lietuvos K. Bendrija kitaip tariant, katalikybė, iš seno yra suaugusi su tauta - su ja kenčia su ja džiaugiasi, su ja liūdi, su ja drauge kovoja. Tai yra nenacionalizmas, o gilus patriotizmas, tėvynės meilė, didžiulė dorybė, besireiškianti įvairiais pavidalais.

Laikraščio bendradarbio paklaustas apie K. Bendrijos vaidmenį Lietuvos gyvenime, E. Vareikis paaiškino, kad kovoje už nepriklausomybę pastaruoju metu stipriai reikšėsi tikinčiųjų sluoksniai - lietuviai katalikai, lenkai katalikai ir rusai ortodoksai.

Tai atsakymas, kuriam reikia didesnio tikslumo. Juk "Jedinstvo" eilėse netruksta nei lenkų katalikų, nei rusų ortodoksų. Tai per stambus apibendrinimas.

Baigdamas savo pokalbį E. Vareikis pareiškė, esą pageidaujama iš K. Bendrijos tiesiogiai nedalyvauti politinėje veikloje: "Su ja esame geri draugai, bet skirtingi". Religijinis gyvenimas Lietuvoje esąs stiprus. Katalikų Bendrija Lietuvoje esanti labai populiari. Tautos ateitis esanti pozityvi - grįžimas atgal nesąs įmanomas.

Prie straipsnio pridėta didelė E. Vareikio motruoka - per visą puslapį, iliustruojanti pokalbį. Šis žurnalistinis pasikalbėjimas būtų vertinga informacija apie Lietuvą, jeigu nebūtų nesusikalbėjimo kai kuriais klausimais.

G.

Kuris su širdimi, užiekit. (pas daktarą)

Šiandien nukirpau tik dešimt galvų (pas kirpėją)

Vilniaus krašto skautų stovykloje prie Dubingių ežero šv. Mišias atnašauja kunigai A. Kanišauskas (dešinėje) ir A. Gražulis. (Nuotrauką parūpino E. Šulaitis)

Pašto Ženkli

Ryšių ministerija milijoniniu tiražu išleido voką, ant kurio yra atspausdintas pirmas lietuviškas pašto ženklas. Dail. Violetos Skabeikienės piešinys simbolizuoja atgimstančią Lietuvą. Užrašas ant pašto ženklo: "Lietuva, 1990, 5 k.", ant voko: 1990. III. II. Atkurta nepriklausoma Lietuvos Respublika". Ryšių ministerija yra paskelbusi konkursą sukurti kelių pašto ženklų seriją. Pageidaujama, kad juose būtų panaudoti tokie simboliai, kaip Vytis, Gedimino stulpai, rūtos šakelė, Laisvės paminklas Kaune, Aušros Vartai Vilniuje.

Atgimstanti Kraštotyra

Lietuvos kraštotyros draugijos VIII-ame suvažiavime buvo priimti nauji įstatai ir nauja programa. Iš tikrųjų šie dokumentai nėra tobuli, greitomis paruošti, bet ir juos yra įjungti per dešimtmečius susikaupusių minčių ir idėjų metmenys ateities darbui. Draugija ir toliau rinks bei stengsis išsau-

NUGIRSTI POKALBIAI
CHICAGOJE

Jonas turi gerą apetitą - šiandien suvalgė dvi lėkštes.

(namuose)

Kasininke, nebemušk dešros! (parduotuvėje)

Š. m. rugpjūčio mėn. 12 d. viešnagėje pas J. ir S. Cibus kalba V. K. L. S-gos Centro Valdybos pirmininkas Alb. Misiūnas. Šalia S. Cibienė.

Viešnagėje pas J. ir S. Cibus gerai nusiteikę. Iš kairės: Jer. Gaižutis, V. Valkavickas, J. Cibas ir J. Gasperas.

P A V Y D A S

Pavydas yra viena didžiausių žmogaus ydų. Ją turi kiekvienas, tik viena me ji pasireiškia stipriau, kitame silpniau. Pavydą galima pastebėti, jau tame mažutėje sutvėrimėlyje, kuris tik pradeda žengti pirmuosius žingsnius. Žiūrėk, mamytė pasiėmė iš loppio jo mažąją sesytę - jau ir jis prisistato, stumia sesytę ir pats taisosi patogiau atsistoti ant mamytės kelių, o jei mamytė jį neatkreipia dėmesio, tai ir ašarėlės pasirodo.

Auga individas, auga ir pavydas. Pavydime daug ko: lėlės, knygos, išvaizdos, pasisekimo, turto, užimamos visuomenėje vietos, bet daugiausia gyvenime pavydima meilės. Iš čia kyla didžiausios gyvenimo tragedijos. Kasdien laikraščiuose skaitome apie įvairius nusikaltimus. Per daug nesuklysim sakydami, kad dauguma jų - pavydo vaisius.

Kartais yra sakoma: nemyli, jei ne pavydi. Pavydą reikia pažaboti, nes kitaip - jis virsta liguistumu.

Vasarą taip įvyko, kad žmona su vyru drauge negavo atostogų. Atostogaujantį vyrą pakvietė jo draugai keletai dienų atvažiuoti pas juos į pačią pailsėti ir pažvejoti. Vyras išvažiavo. Žmona, pasilikusi namie, niekaip negali užmiršti, kad ten taip pat atostogauja toji simpatiška Aldona. Grįžta iš vargusio iš darbo, atsigula, bet negali užmigti. Vis rodos toji Aldona, beflirtuojančia su jos vyru, mato juodu laiveliu besistandančius. Rytą eina į darbą skaudančia galva, darbas nesiseka. Grįžta namo ir vėl tos pačios mintys. Ir taip visa savaitė be poilsio.

Grįžta vyras pailsėjęs, linksmas, saule įdeges, bet vos bepažįsta savo žmoną: taip ji sumenkusi, tokia nervinga, kad net baisu. Jis pasakoja savaitės įvykius, o ji taip ir laukia, ar kas nepatvirtina jos įtarimų. Užteko išgirsti Aldonos vardą - tuoj ašaros ir isterija. Suprato vyras savo žmonos sumenkimo ir nervingumo priežastį, bet įtikinti negalėjo, kad ten ne agunos grūdo to nebuvo, ką jos fantazija

sukūrė. Nemieli jam pasidaro namai ir, užsimiršimo ieškodamas, suranda kelią į smuklę.

Viena ponis buvo tokia pavydi, kad neleisdavo vyro į kiną, nes bijodavo, kad jis ekrane nepamatytų savo mėgiamos kino žvaigždės. Ir kaip kartais ji dėl to savo pavydo apsiuokina. Vieną kartą, gražų sekmadienio popietį, visa šeima nutaria išvažiuoti į gamtą. Kelyje vienas vaikų paduoda mamytėi lūpų pieštuką, rastą automobilyje. Ji žiūri - tai ne jos! O kas atsitiko! Ne tik gražusis popietis buvo sugadintas, bet jau atrodo, kad ir gyvenimo nėra. Aplakstomos draugės ir kaimynės, patikrinama lūpų spalva, bet kaltininkės vis nebėra. Vakare skamba telefonas. Vyro sesuo klausia, ar jis automobilyje neradęs jos lūpų pieštuko, nes ji spėjanti, kad bus ji ten palikusi, kai ją rytą pavėžino iš bažnyčios. Įtempimas šeimoje atslūgsta, bet kartėlis pasilieka. Tokioje šeimoje daug džiaugsmo ir santaikos nerasi.

O ypatingai dabartiniu metu labai didelis pavydas savo giminėms ir pažįstamiems reiškiasi kai gauna iš giminų siuntinius. Įvyksta įvairių nusi kaltimų, net ir žmogžudysčių.

S. S.

SOVIETŲ SĄJUNGOS SKOLA LIE-TUVAI atskleidžia rež. Edmundo Zubavičiaus ir operatoriaus Romo Damulio sukurtas dokumentinio apilanko filmas "Dosjė" ("Dossier"), apimantis pinigų neįmanomas įvertinti tautos kančias. Sovietinius nusikaltimus Lietuvai filme liudija rezistencijos kovotojai, politiniai kaliniai, tremtiniai, duomenis tautos atminčiai renkantys naujos kartos žmonės. Filmas sovietinės skolos sąskaitą papildo dabartinių vaizdais - kraujo dėmėmis paraišutinių nusiaubtose palatose, kai jie šį pavasarį sutrypė kojomis tarp tautinį neliečiamumo ženklą-Raudonojo kryžiaus vėliavą prie Naujosios Vilnios ligoninės. Filman įjungta ir paskutinė už Lietuvos laisvę susideginusio Stanislovo Žemaičio keltinė.

Quo Vadis ?...

Be prestižo pareigūnas vado prigimtį turįs šypsos, kol rytų taifūnas laisvės viltis užpustys.

Ironiškai meška vaipos - ta pasaulio pabaisa, atsiųstas burliokas šaipos - teisė suteikta visa.

Svečiuojas šnipai sovietų, lando po Baltus Namus, greitai šaukštai bus po pietų, kai jų darbas baigtas bus.

Bazių lizdus vikriai suka kaip pas mus kitados, ir vis dairo politrukai kas jiems paslaptis išduos.

Prieš sovietų barbarizmą suokia lakštutės balsu, remia nuožmų šovinizmą krašto ištekliau visu...

Kęstutis Radvilėnas

Spalio 5-6-7 d. Jaunimo centre, įvyks buvusių Eichstaetto gimnazijos mokinių suvažiavimas. Penktadienį, spalio 5 d., 7 v.v. Jaunimo centre registracija ir pabendravimas. Šeštadienį, spalio 6 d., 7 v.v. Tautiniuose namuose, 6422 S. Kedžie, vakarienė, prog rama ir šokiai. Spalio 7 d., sekmadienį, pamaldos Tėvų Jėzuitų koplyčioje 12:35 v. p. p. Po pamaldų Jaunimo centro kavinėje pabendravimas ir atsiviekinimas. Informacijai skambinti: A. Kikilui, tel. 708-636-8685.

**Viena Stokholmo leidykla išleido knygėlę, pavadintą: "100 pasiteisinimų vedusiems". Netrukus visas jos tiražas buvo išpirktas. Didesnę jo dalį nupirko moterys.

**Amsterdamo gydytojas Vanderstra tenas teigia, jog krapštyti nosį sveika taip ir plaučius patenka daugiau oro.

**Liberijoje galima užstatyti lombardą... Žmona. Ji ten dirba, kol vyras grąžina skolą.

**Pradėdamas kalbėti, teisės prof. Mykolas Rėmeris (1880-1945) turėjo įprotį keletą kartų ištarti garsą "o". Karta studentas nuėjo pas profesorių laikyti egzaminą, išsitraukė bilietą ir nežinodamas nuo ko pradėti, stenėdamas pradėjo kartoti garsą "o". Profesorius jį išpėjo: -Tamsa, ponas studente, nesakyk "o", nes "o" sakau aš.

**Tik pamanykite, mano vyras pasimirė penktą dieną po vestuvių. -Ką gi, nedaug kentėjo...

**Petrai, juk tavo visos sagos prieštūs. Iškart matyti, kad žmogus veidė!

-Taip, medaus mėnesį mane to išmokė žmona...
**Vyras namo grįžta naktį.
-Kodėl nesibari? -Klausia žmona.
-Aš jau su viskuo apsipratau.
-Gaila, -atsidėta vyras. -O aš su galvoju paukų pasiteisinimą.

**Vyras -žmonai:
-Tavo naujausia skrybelaitė-ne ma no skonio.
-Kaipgi. Norint įtikti tavo skoniui ant galvos reikia nešioti pslitrij...

**Šnekučiuojasi du kaimynai:
-Kaip manai ar naudingi mineraliniai vandenys?
-Dar kaip! Štai žmoną išleidau į Druskininkus, ir mano saviąjauta iškar to pagerėjo.

**Kalbasi dvi draugės.
-Ar esi sutikusi vyrą, kuriam vien prislitietus tave krečia šurpas?
-Vakar sutikau tokį.
-Kas jis?
-Dantistas.

Lietuvos Kultūros ir Švietimo ministrą Darių Kuolį sutinka su tradicija Kultūros tarybos pirm. Dalia Kučėnienė ir Švietimo Tarybos pirm. Regina Kučėnė.

Viktoro Kučo nuotrauka

DR. KAZYS BOBELIS KALBĖJO LIETUVOS PARLAMENTE

Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas dr. Kazys Bobelis lankėsi Lietuvoje 1990 m. rugsėjo 5-19 dienomis. Rugsėjo 17 d., pakviestas Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos pirmininko prof. Vytauto Landsbergio, pasakė kalbą Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos posėdyje.

Dr. K. Bobelis susitiko su įvairių politinių grupių atstovais. Pakviestas premjerės Kazimieros Prunskienės, vakarienės metu turėjo platesnės apimtį pasikalbėjimą. Taip pat antrą kartą tarė žodį per Vilniaus televiziją.

Artūras Mičiūdas, VLIKo atstovas Argentinoje, tuo pačiu metu lankėsi Lietuvoje. (ELTA)

- Kun. Jurgis Šarauskas iš Čikagos nuo š. m. spalio 15 d. yra paskirtas vadovauti JAV vyskupų konferencijos naujai įsteigtam skyriui, kuris tvarkys JAV katalikų šalpą Rytų Europos, Pabaltijo ir Sovietų Sąjungos kraštuose. (LIC)

Bėdon patekai, draugų netekai. Bė skausmo nėra nė džiaugsmo. Beturtis serga dėl mėsos, turčius nuo mėsos.

Skaitykit Ir Platinkit

LAISVĄJĄ LIETUVĄ

SEKLYČIA

Lithuanian
Manor Inn

PUSRYČIAI - PIETŪS - VAKARIENĖ

Banketams ir įvairiems renginiams salė

2715 West 71-st Street
Chicago, IL 60629
Tel. 476-1680 / 476-2655

Atidaryta kasdien nuo 8 val. ryto
iki 8 val. vakaro

DAINA

RESTORANAS, SALĖS

BANKETŲ SALĖS ATIDARYTOS 7 DIENAS SAVAITĖJE
nuo 8 val. r. - 8 val. vak. RESTORANAS atidarytas 8v. r. iki
8 val. vak., pirmadieniais uždaryta.

Kviečiame visus atsilankyti į DAINOS restoraną. host
2656 W. 71-st St Elizabeth & Marion Czubaik
Chicago, IL 60629 Tel. 312/434-9666

PASSBOOK
SAVINGS...
the best way to save regularly!

High
Interest Rates
Paid on Savings
Interest Compounded
Daily and Paid Quarterly

Mutual Federal
Savings and Loan

see us for
HOME financing.
AT OUR LOW RATES

2212 WEST CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL. 60608

PETER KAZANAUSKAS, Pres.
Tel. 847 - 7747

Hours: Mon., Tue., Fri. 9-4
Thur. 9-8, Sat. 9-1

SERVING CHICAGOLAND
SINCE 1905

A - J MEATS

Prime & Choice

Skaniausios lietuviškos, lenkiškos, itališkos dešros.

3541 W. 99th St.
Evergreen Park, IL 60642
Tel. 1-(708)-422-4130

TUES. - FRI. 9 - 6, SAT. 8 - 5
CLOSED SUNDAYS AND MOND.

JERRY PLIENIS - ANTHONY PLIENIS

Jonas A. GIBAITIS

ADVOKATAS

TELEFONAS: 776-8700

6247 So. KEDZIE AVE. CHICAGO IL 60629

TALMAN Grocery & Deli

NAMIE GAMINTAS LIETUVIŠKAS MAISTAS;

KEPSNIAI

UŽSAKYMAI PRIIMAMI PARENGIMAMS IR

VESTUVĖMS

2624 West Lithuanian Plaza

Court, Chicago, IL 60629

Tel. 434-9766

TULPĖ

SAVININKĖ

RESTORANAS

Juzė Augaitienė

2447 West LITHUANIAN PLAZA COURT

/ 69-th Str. / Tel. 925-1123

Chicago, IL 60629

SVEIKAS LIETUVIŠKAS MAISTAS

Atidaryta kasdien, štremontuotos vidaus

patalpos, padaugintas stalų skaičius.

Atsilankę - įsitikinsite.

Midland Federal
Savings and Loan Association

75 metus aptarnauja lietuvius

Indėliai iki \$100,000.00
Aprausti Federalinės valdžios

MARQUETTE PARK
2657 WEST 69th STREET
925-7400

BRIGHTON PARK
4040 ARCHER AVENUE
254-4470

BRIDGEVIEW
8929 S. HARMON AVE.
598-9400

